

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Pavla Petříková

Volnočasové aktivity odsouzených v rámci programu zacházení
ve Věznici Mírov vs. ve Vazební věznici Olomouc

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen uvedené pramenů a literatury.

Olomouc 2018

Děkuji JUDr. Zdence Novákové, Ph. D. za její podněty a rady, které mi jako vedoucí mé bakalářské práce poskytovala při jejím zpracování.

Děkuji řediteli Věznice Mírov, panu plk. Ing. Mgr. Vladimírovi Langovi a řediteli Vazební věznice Olomouc, panu plk. Mgr. Jiřímu Ruprechtovi, kteří mi výzkum pro tuto práci umožnili. Také děkuji za pomoc zaměstnancům obou věznic, s nimiž jsem některé body bakalářské práce konzultovala.

Obsah

TEORETICKÁ ČÁST

Úvod	6
1 Historie vězeňství	8
2 Personál věznic	10
2.1 Vrchní inspektoři strážní a eskortní služby	10
2.2 Strážní	10
2.3 Dozorci	10
2.4 Speciální pedagog	11
2.5 Psycholog	11
2.6 Sociolog	11
2.7 Sociální pracovník	11
2.8 Vychovatel	12
2.9 Vychovatel-terapeut	12
2.10 Pedagog volného času	12
2.11 Duchovní	12
3 Výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody	13
3.1 Výkon vazby	13
3.2 Výkon trestu odnětí svobody	15
4 Volnočasové aktivity	17
4.1 Cíle výchovy prostřednictvím volnočasových aktivit	17
4.2 Funkce volného času	18
4.3 Metody výchovy ve volném čase	18
4.4 Formy výchovy ve volném čase	18
5 Program zacházení	19
5.1 Zásady při zpracování programu zacházení	19
5.2 Druhy programů zacházení	20
5.3 Složky programu zacházení	21
5.3.1 Pracovní aktivity	21
5.3.2 Vzdělávací aktivity	22
5.3.3 Speciálně výchovné aktivity	22
5.3.4 Zájmové aktivity	23
5.3.5 Aktivity v oblasti utváření vnějších vztahů	23

6	Shrnutí teoretické části	24
PRAKTICKÁ ČÁST		
7	Věznice Mírov	25
7.1	Historie věznice Mírov	25
7.2	Volnočasové aktivity odsouzených	26
8	Vazební věznice Olomouc	27
8.1	Historie Vazební věznice Olomouc	27
8.2	Volnočasové aktivity odsouzených	28
9	Výzkumné šetření.....	29
9.1	Charakteristika výzkumného vzorku	29
9.2	Cíl výzkumu.....	29
9.3	Metodologie výzkumného šetření.....	29
9.4	Časový harmonogram	30
9.5	Popis výzkumného procesu	30
10	Shrnutí praktické části	52
	Závěr.....	54
	Seznam použitých zdrojů.....	55
	Anotace.....	58
	Seznam příloh.....	60

„*Nejhezčí sny o svobodě se zdají ve vězení.*“

Friedrich Schiller

Úvod

Téma mé bakalářské práce, týkající se vězeňství, jsem si vybrala z důvodu dlouhodobého zájmu o dané odvětví. Abych zmíněnou problematiku uchopila specifičtěji, zaměřila jsem se na aktivity odsouzených ve Věznici Mírov a ve Vazební věznici v Olomouci, neboť se jedná o věznice, které od sebe leží nedaleko (cca 40 km), a s oběma mám možnost spolupracovat.

Hlavním cílem práce je analyzovat nabídku volnočasových aktivit v rámci programu zacházení, a to pouze u odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov a ve Vazební věznici v Olomouci. „*Odsouzeným je ten, proti němuž byl vydán odsuzující rozsudek, který již nabyl právní moci*“ (Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v platném znění). Důvodem konkretizace výzkumného vzorku je skutečnost, že nelze porovnávat aktivity u odsouzených ve výkonu trestu a například jedinců ve výkonu vazby.

Dílčím cílem je zjistit, jaké aktivity v rámci programu zacházení využívají odsouzení nejvíce, zjistit důvody využívání volnočasových aktivit, kolik hodin odsouzení aktivitám věnují, případně které aktivity jim v nabídce chybí. Záměrem je také v průběhu vyhodnocování porovnávat zjištěné výsledky v rámci obou, předem specifikovaných, věznic.

Podobnou problematikou se, v roce 2012, zabývala například Linda Foldová, DiS. ve své bakalářské práci s názvem *Volnočasové aktivity obviněných a odsouzených ve Věznici Plzeň*. Cílem první části bylo charakterizovat nabídku volnočasových aktivit z hlediska obecného, ale následně se také zaměřit na konkrétní nabídku aktivit ve Věznici Plzeň. V neposlední řadě bylo záměrem charakterizovat systém zacházení s vězněnými osobami v České republice. Druhá část byla věnována kvalitativnímu výzkumu a snaze o zodpovězení otázek, které měly objasnit důvod vstupu vězňů do volnočasových aktivit a preference vězňů při výběru volnočasových aktivit. Výsledkem bylo zjištění, že aktivitou, kterou mají vězni nejraději, je aktivita sportovní, po ní následuje sledování televize a na třetím místě, spolu s vycházkami, se umístila literatura. Důvodem, proč vůbec vězni volnočasových aktivit využívají, byl fakt, že čas ve vězení rychleji ubíhá. Takto zodpovědělo 7 z 10 vězňů. 6 z 10 uvedlo snahu o udržení kondice (fyzické i psychické) a 4 vězni z 10 sdělili, že aktivit využívají za účelem změny.

Dalším, kdo se zabýval obdobnou problematikou, byl Petr Kohout, jehož bakalářská práce, z roku 2015, nese název Možnosti využívání volného času odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody. Jeho práce je členěna na tři části, přičemž v první bylo cílem nastínit profilaci českých věznic. Druhá část je zaměřena především na program zacházení, na volný čas a na činitele, kteří tuto oblast ovlivňují. Třetí část je pak specifikována na Věznici Plzeň, jak tomu bylo u předcházející, výše zmíněné, bakalářské práce. Byly provedeny rozhovory s odsouzenými, kteří daných nabízených volnočasových aktivit využívají. Z bakalářské práce vyplynuly dva důvody, proč vězni vstupují do volnočasových aktivit. Prvním důvodem je opět zkrácení času, který odsouzený tráví ve výkonu trestu, druhým pak případný finanční výtěžek. Snahou autora bylo také poukázat na to, že odsouzení ve výkony trestu mají stejné možnosti, jako lidé, kteří žijí na svobodě.

Specifičnost mé bakalářské práce, oproti jiným, spočívá ve vymezení problematiky volnočasových aktivit v rámci programu zacházení, a to konkrétně u odsouzených ve Věznici Mírov a ve Vazební věznici Olomouc.

1 Historie vězeňství

Již 10. století našeho letopočtu je počátkem českého vězeňství, kdy můžeme pozorovat první stíhání deliktů, trestů a trestných činů. Vývoj tohoto procesu se odvíjel nejen od postoje společnosti k pachatelům, ale také od společenského postavení daného pachatele. Jelikož bylo stíhání zprvu záležitostí celé komunity občanů, kteří nebyli v té době gramotní, přenášelo se tzv. obyčejové právo ústně. Velice často byla provinění trestána formou soukromé msty, která však byla časem modifikována na náhradu za škodu nebo vykoupení. Trestní právo mělo v té době za úkol chránit církve a stát, ale i soukromé vlastnictví občanů. Velice častým trestem byl trest smrti, nicméně neobvyklým nebyl ani trest, který mrzačil či zbavoval pachatele jeho cti. Trest smrti se prováděl oběšením, upálením či narážením na kůl atd. Prvky tohoto způsobu trestání jsou známy ještě ve 12. a 13. století, například formou kamenování (Raszková, Hoferková, 2013).

Mezi další prostředky trestání byly řazeny tzv. ordály, jinak též nazývané boží soudy, které měly různé podoby. Jednou z podob byly ordály vodou, které stály na principu vhození svázaného obviněného do vody. Pokud daný člověk vyplaval, byl považován za nevinného, naopak jestliže se utopil, značilo to jeho vinu (Raszková, Hoferková, 2013).

V období první poloviny 13. století se objevuje systém tzv. župních hradů, které sloužily spíše na principu vazby, ne však na principu trestu odnětí svobody. Trest odnětí svobody ještě nebyl uplatňován, neboť neexistovala zařízení a zabezpečení, která by zajišťovala spolehlivost. Neméně podstatný byl také fakt, že zajištění veškerých záležitostí by bylo velice drahé (Raszková, Hoferková, 2013).

Za předpokladu, že se jednalo o trestný čin lehčího charakteru, byl pachatel izolován v obecním domě, které tehdy sloužily jako starobince, nemocnice atd. Podobu trestání, jaká je nám známá dnes, tedy trest odnětí svobody, byl praktikován o mnoho let později (Hendrych, 2010).

První státní trestnicí, která byla založena v Praze roku 1823, byla trestnice Svatováclavská. Docházelo v ní k prvnímu rozdělování odsouzených do jednotlivých oddělení. Významnou osobností, která je s touto budovou neodmyslitelně spojována, je kaplan František Josef Řezáč, který tamější vězně vyučoval. Trestnice již v současnosti neexistuje (Raszková, Hoferková, 2013).

Od vzniku samostatného Československa, v roce 1918, došlo k obrovskému rozmachu v rámci vězeňství, který byl však přerušen nacistickou okupací. Po roce 1945 byla snaha na předválečné tradice navázat. Co se týče roku 1948, ten byl v budování vězeňství zlomovým. Byly zřízeny tábory nucených prací. Jednalo se o zařízení, spíše improvizovaná, která nevyhovovala ubytovacím ani hygienickým nárokům. Do nich byli na základě občanských komisí umisťováni tzv. třídní nepřátelé. Hlavní myšlenkou v tomto období bylo využívání odsouzených pro práci v oblasti hutní, těžební, stavební oblasti a těžkého průmyslu. (Sochůrek, 2007 b).

Pozitivní prvky přinesl zákon *o výkonu trestu odnětí svobody* č. 59/1965 Sb. Ke zkvalitnění došlo v oblasti lékařství, v oblasti výchovné práce s vězni apod. V neposlední řadě bylo zrušeno diferenciování odsouzených z třídně politických důvodů a zavedeno bylo rozlišování, které měl v pravomoci soud. Soud rozhodoval na základě narušenosti vězněného po stránce kriminální (Sochůrek, 2007 b).

Rok 1989 byl rokem zjišťování nedostatků, které souvisejí s vězeňstvím. Snahou bylo, mimo jiné, vytvoření moderního systému, zvýšení kvality vzdělání personálu a humanizace tohoto odvětví. Humanizace se však setkávala s občasným nepochopením ze strany veřejnosti, neboť ta pojímala tento proces za zbytečný přepych pro odsouzené. Postupem času se ale proces a veškeré dění podařilo urovnat. V současnosti je české vězeňství srovnatelné s vyspělými evropskými zeměmi (Sochůrek, 2007 b).

2 Personál věznic

Personál věznic lze rozdělit do dvou skupin, a to na zaměstnance, kteří ve věznici pracují na základě pracovního poměru, ale také na příslušníky, kteří jsou ve vězení vedeni v poměru služebním. Proces přijímacího řízení, do obou těchto pozic, je poměrně náročný. Mimo trestní bezúhonnost musí uchazeč projít zdravotním vyšetřením a vyšetřením psychologa. Jedná-li se o uchazeče do služebního poměru, podmínky pro přijetí jsou přísnější. Patří mezi ně i prokázání fyzické zdatnosti (Hendrych, 2010).

Za celý chod věznice zodpovídá ředitel, jemuž jsou podřízeni všichni zaměstnanci, kteří jsou dále rozčleněni v jednotlivých odděleních. Ředitel má své dva zástupce. Jeden z nich spravuje složku výkonou, kdy se jedná o výkon vazby či výkon trestu odnětí svobody. Pod jeho pravomoc také spadá strážní služba. Druhý ze zástupců má na starost dvě oddělení, oddělení logistiky a oddělení ekonomické. Také zaštiťuje zdravotní zařízení (Malá, 2003).

2.1 Vrchní inspektoři strážní a eskortní služby

Vrchní inspektor je obvykle vybírán z těch nejzkušenějších příslušníků vězeňské justiční stráže, neboť je, mimo pracovní dobu ředitele, odpovědný za chod věznice a je také nadřízeným všech příslušníků a zaměstnanců. Přítomen bývá u eskort nebo propouštění vězně a mimo jiné se dostává do kontaktu i s vězni, kteří jsou zainteresováni například do nekázní vyhocených situací (Sochůrek, 2007 a).

2.2 Strážní

Jejich úkolem je střežit věznici, ať už se jedná o vnitřní prostory nebo prostory zvenčí věznice. Mimo jiné jsou též přítomni jako doprovod vězňů při eskortách, k lékařské prohlídce nebo při návštěvách apod. (Malá, 2003).

2.3 Dozorci

Práce dozorců obsahuje především přímou práci s vězni a týká se kontrolní činnosti, mimo jiné například prohlídku cel. Jsou odpovědní za dodržování pořádku (Sochůrek, 2007 a).

2.4 Speciální pedagog

Speciálně pedagogická činnost zaměstnanců zajišťuje u vězňů odbornou úroveň realizace programu zacházení, na jehož přípravě se též podílel. Speciální pedagog má, mimo jiné, na starost i metodicky usměrňovat činnost vychovatelů a pedagogů volného času (Sochůrek, 2007 a).

2.5 Psycholog

Psycholog se podílí na tvorbě komplexní zprávy o odsouzeném a též má pravomoc zasahovat do vytváření programu zacházení pro odsouzeného. Jedná se o odborného zaměstnance, jemuž je nadřizen vedoucí oddělení. Současně také vykonává poradní funkci pro ředitele, a to nejen skrze diagnostiku odsouzených, ale také zaměstnanců. Je z části poradním orgánem ve věci přezazování odsouzených, například do jiného typu věznice, ale také se podílí na vyhodnocování aktuálního stavu vězně v rámci žádosti o propuštění z výkonu trestu (Hendrych, 2010).

U odsouzených diagnostikuje jejich psychologický stav a je součástí týmu, který vyhodnocuje program zacházení (Sochůrek, 2007 a).

2.6 Sociolog

Sleduje vztahy ve věznici nejen mezi odsouzenými navzájem, ale také mezi odsouzenými a zaměstnanci. Poté stanovuje analýzu. Sociolog slouží jako poradní orgán na úseku personálním, ale také jako poradce pro výkon trestu a vstupuje též do vnějších vztahů věznice (Sochůrek, 2007 a).

2.7 Sociální pracovník

Náplní práce sociálního pracovníka je zajištění plynulého přechodu odsouzeného z prostředí věznice do občanského života, a to bez ztráty životního standardu (Sochůrek, 2007 a).

2.8 Vychovatel

Vychovatel je považován za stěžejní pilíř procesu výchovné práce s odsouzenými, neboť s nimi projednává jejich stížnosti, problémy a požadavky. Náplní jeho práce je mimo jiné důraz na výchovu a vzdělávání vězňů a je též zodpovědný za stav kázně v rámci věznice (Sochůrek, 2007 a).

2.9 Vychovatel-terapeut

Úkolem tohoto odborného zaměstnance je realizace terapie, která se praktikuje buď formou individuální nebo skupinovou (Sochůrek, 2007 a).

Má za úkol zpracovávat projekty, jejichž záměrem je terapeutické působení, avšak musí dbát na specifičnost jednotlivých kategorií odsouzených. Poté musí dohlížet na účast v rámci projektu, následně hodnotí změny v procesu chování odsouzeného a v případě potřeby je v kontaktu s psychologem a vychovatelem, s nimiž projednává další postup (Hendrych, 2010).

2.10 Pedagog volného času

Mezi hlavní úkoly pedagoga volného času patří realizování činností, které mohou mít charakter zájmový, individuální či skupinový, ale také sportovní či rukodělný apod. Mimo organizování a zajišťování hromadných akcí, které souvisejí s aktivitami volného času, má v náplni práce sledovat odsouzené při plnění programu zacházení, sledovat, zda nedochází k mimořádným situacím, a v souvislosti s tím případně informovat ostatní zaměstnance věznice (Hendrych, 2010).

2.11 Duchovní

Činnost duchovních, kterou ve věznicích zajišťují (až na výjimky) členové občanského sdružení „Vězeňská duchovenská péče“, je upravena zákonem č. 3/2002 Sb., *o církvích a náboženských společnostech*. Zajímavostí je úprava zpovědního tajemství, které se řídí dle zvláštních ustanovení. Duchovní se mimo pasterizační činnost zapojují do oblasti spolupráce se specialisty a vychovateli, kteří zajišťují činnosti oddělení výkonu vazby a trestu (Sochůrek, 2007 a).

3 Výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody

V následující části je charakterizován výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody. Každá oblast má svá specifika a vzhledem k povaze bakalářské práce je třeba jejich rozlišení.

3.1 Výkon vazby

Výkon vazby podléhá úpravě zákona č. 293/1993 Sb., *o výkonu vazby*. K zákonu se vztahuje také prováděcí vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává *řád výkonu vazby*. Mezi hlavní pilíře zákona patří práva a povinnosti osob, které jsou ve výkonu vazby, ale také upravuje pravomoci Vězeňské služby, která tento proces zajišťuje (Hendrych, 2010).

Existují tři důvody, proč vzít obviněného do vazby. Prvním důvodem je riziko, že obviněná osoba může uprchnout, či se bude skrývat. Stává se tak v případě, že není možné okamžitě zjistit totožnost oné osoby nebo pokud nemá obviněný stálé bydliště. V neposlední řadě je také důvodem hrozící riziko vysokého trestu. Toto opatření je nazýváno vazbou útekovou. Dalším důvodem je obava z možného působení obviněným na svědky či spoluobviněné, kteří doposud nebyli vyslechnuti. V tomto případě hovoříme o vazbě koluzní. Třetím, a zároveň, posledním typem vazby je vazba předstižná. Je udělena v případě, že hrozí skutečnost opakování trestné činnosti, za kterou je pachatel stíhán nebo že dokoná čin, o který se pokusil a je činem trestným. Také zde může být obava z vykonání činu, který pachatel připravoval, ale nedokončil, nebo kterým obviněný hrozil (Sochůrek, 2007 c).

Důležitou skutečností, ke které je nutno přihlížet, je tzv. *presumpce nevinny*. Její podstata spočívá v tom, že na osobu, která je výkonu vazby, musíme pohlížet jako na nevinnou. K uvedenému principu se též vztahuje důraz na *humánní výkon vazby*. V průběhu vazby může být obviněný tedy podroben pouze těm omezením, která vedou a jsou nutná ke splnění účelu výkonu vazby. Lidská práva odsouzeného, která zaručuje Listina základních práv a svobod, musí být respektována a v žádném případě nesmí docházet k ponižování osoby, snižování její důstojnosti a v neposlední řadě nesmí být odsouzený podroben jak fyzickému, tak ani psychickému nátlaku. Nutno podotknout, že jsou tato práva značně omezena. Omezení a donucovací prostředky, které smí personál věznice užít, jsou však stanoveny zákonem (Hendrych, 2010).

Již výše zmíněný zákon o výkonu vazby a vyhláška ministerstva spravedlnosti jsou následně propracovány do metodických pokynů ředitelů jednotlivých odborů Generálního ředitelství Vězeňské služby a do nařízeních, která vydává generální ředitel vězeňské služby. V návaznosti na uvedené předpisy je pak vydáván tzv. vnitřní řád pro obviněné, na jehož základě je upraven veškerý chod života ve výkonu vazby. Také upravuje práva a povinnosti obviněných a odsouzených. Jeho součástí může být rozvržení a stanovení návštěv, vycházek, zjednodušeně řečeno veškerý časový rozvrh osob na celý den. Výkon vazby je vykonáván ve vazebních věznicích a dozor nad tímto výkonem spadá pod příslušné státní zastupitelství, v jehož obvodu se daná vazební věznice nachází (Sochůrek, 2007 c).

Každá osoba ve výkonu vazby má svá práva a povinnosti. Mezi hlavní práva obviněného patří právo spánek po dobu osmi hodin a právo na stravu, která je mu podávána třikrát denně. V souvislosti se stravou musí být respektována správná životospráva, zdravotní omezení osoby, či její náboženské zvyklosti. Dalším bodem, na který má obviněný právo, je právo na návštěvy, a to v rozmezí jednou za čtrnáct dní. Návštěva má časové rozmezí stanovené na 90 minut a je monitorována. V případě návštěvy advokáta jsou však podmínky jiné. Čas není omezen a kontrola probíhá pouze formou vizuální, nikoli poslechem. Kontrole též podléhá korespondence, která jako další spadá do výčtu práv obviněného. Opět je zde však výjimka ve situaci korespondence s advokáty, ale také se státními orgány atd., které kontrole nepodléhají. Co se týče zdravotní péče, ta je obviněnému poskytována jako každému jinému. Dotyčný má dále nárok na vycházku, která je v rozsahu jedné hodiny denně, na služby duchovní a sociální, ale také má právo na finanční prostředky, kterými mimo jiné uspokojuje své kulturní potřeby, například v podobě nákupu novin. Uspokojení těchto potřeb podléhá též jasně vymezeným právům osob ve výkonu trestu. V neposlední řadě může být obviněný, na základě vlastní žádosti, zařazen do pracovního procesu, čím však nesmí dojít k narušení účelu vazby (Sochůrek, 2007 c).

Obviněný má právo i na svůj osobní účet, na který jsou mu, po dobu výkonu, zasílány peníze. Vězeňská služba České republiky má oproti tomu povinnost mu tyto finance spravovat do té doby, než je z výkonu propuštěn (Hendrych, 2010).

K právům neodmyslitelně patří i povinnosti. Těmi je pro obviněné dodržování vnitřního řádu příslušné věznice a řádu výkonu vazby. Je zakázáno nakládat s alkoholickými či jinými návykovými látkami a navazovat styky s ostatními, které nejsou dovoleny. Obviněný musí plnit zadané příkazy od příslušníků vězeňské služby, chovat se slušně k osobám i k majetku věznice. Mimo jiné má povinnost oznámit skutečnosti, které mohou být ohrožující na životech jemu nebo komukoli jinému. Také k jeho povinnostem patří podrobení se prohlídkám, snést kroky, které vedou k jeho identifikaci atd. (Hendrych, 2010).

3.2 Výkon trestu odnětí svobody

Právní stránku výkonu trestu odnětí svobody zařizuje zákon č. 169/1999 Sb., *o výkonu trestu odnětí svobody* a vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou je vydáván *řád výkonu trestu odnětí svobody*. Činnost věznice, tak, jako tomu bylo i v případě vazby, je vedena v souladu s nařízeními generálního ředitele a metodickými pokyny ředitelů odborů Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky. Ani v tomto případě nejsou odsouzeným odebrána jejich práva a veškeré zacházení s nimi podléhá Listině základních práv a svobod (Sochůrek, 2007 c).

Do 1. 10. 2017 byly věznice rozděleny do čtyř typů, a to na základě míry a způsobu, jakým byla věznice střežena. Jednalo se o věznici s dohledem, s dozorem, s ostrahou a se zvýšenou ostrahou, kdy věznice s dohledem byla nejmírnějším typem a věznice se zvýšenou ostrahou byla typem nejpřísněji střeženým. Od 1. 10. 2017, po novele zákona o výkonu trestu odnětí svobody, je tomu však jinak. Dle aktuálního znění jsou v platnosti nyní pouze dva typy věznic, a to s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Věznice s ostrahou je dále dělena na tři jednotlivá oddělení – s nízkým stupněm zabezpečení, se středním stupněm zabezpečení a s vysokým stupněm zabezpečení (Zákon č. 169/1999 Sb., *o výkonu trestu odnětí svobody*, v platném znění).

V oblasti práv a povinností odsouzených, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, se obracíme k zákonu o výkonu trestu odnětí svobody a k řádu výkonu trestu odnětí svobody, jež danou problematiku ukotvují. Každá věznice má pak možnost rozpracovat téma práv a povinností odsouzených ve vnitřním řádu věznice. Přesto, že jsou některá práva vězňů omezena, odsouzený má právo na osm hodin spánku denně, ke které se připisuje i právo na dobu, jenž má sloužit k potřebné hygieně, stravování, popřípadě k úklidu. Vězňů

má dále nárok na osobní volno, které má být však stanoveno v přiměřené výši. Osobní věci si ukládá do přidělených prostor, na které má, spolu s postelí, rovněž právo. Pro návštěvy si může nárokovat až tři hodiny za měsíc. Mimo návštěvy může přijímat, ale také odesílat, korespondenci. Náklady na odesílání však hradí sám odsouzený. Balíčky, obsahující oděvy, potraviny a osobní potřeby přijímat může, povolený váhový limit balíku však nesmí přesáhnout 5 kilogramů. Samozřejmostí je i zajištění zdravotnické péče a umožnění vězněnému nákup potřebných věcí (potraviny, hygiena), nákup však může probíhat pouze v prostorách věznice, ve vězeňských prodejnách. Ani uspokojování sociálních a kulturních potřeb nesmí být odsouzeným odepíráno, stejně tak jako uspokojování duchovních služeb. Ve výjimečných případech lze dovolit využití telefonu nebo si objednávku, na vlastní náklady, denního tisku apod. Věci, které jsou potřebné k výkonu programu zacházení, jsou také zahrnuty do oblasti věcí, na které mají odsouzení právo. Jestliže je potřeba, lze vězněným osobám zajistit právní pomoc v záležitostech, které chtějí projednávat, popřípadě se kterými nesouhlasí a stěžují si na ně. Spolu se stížnostmi mohou podávat také žádosti, a to příslušným orgánům, jež jsou k těmto úkonům určeny (Raszková, Hoferková; 2013).

Mimo práva je odsouzený také povinen plnit příkazy zaměstnanců Vězeňské služby, dodržovat kázeň a plnit program zacházení, který mu byl stanoven. V případě, že je mu přidělena práce, je povinen pracovat a v souvislosti s dodržováním zásad slušnosti a slušného chování je povinen dodržovat předpisy, které mají předcházet úrazům, tedy ty, které souvisejí s bezpečností při práci. Odsouzený se musí snažit nepoškodit majetek, který není v jeho vlastnictví a musí být svolný při případné prohlídce jeho osobních věcí, ale také při prohlídce lékařské. V neposlední řadě by měl dodržovat pravidla a zásady, které souvisí s jeho osobní hygienou (Raszková, Hoferková; 2013).

4 Volnočasové aktivity

„Volný čas, to je čas, který může člověk využít bezprostředně pro sebe, čas, ve kterém patří maximálně sobě, v němž může dělat – více než kdykoli jindy – to, co jej baví a co mu přináší potěšení, zábavu a odpočinek.“ (Janiš ml., 2009)

Pro volnočasové aktivity je charakteristická možnost, že si účastník aktivitu volí sám, dobrovolně. Častou jsou dané aktivity chápány jako chvíle odpočinku, relaxace a nabírání sil pro plnění povinností, proto jsou volnočasové aktivity obvykle stavěny do protikladu právě k činnostem povinného charakteru. Při výběru vhodné zájmové aktivity hrají roli i preference v oblasti sociální. Někteří jedinci upřednostňují individuální činnost, někteří však preferují skupinové a hromadné akce. Formy činností, které si daný člověk zvolí, napovídají o jeho životním stylu. V neposlední řadě mohou mít vliv na výběr aktivity také výchovní činitelé, kterými může být rodina, přátelé, ale také vychovatelé, kteří aktivity korigují (Hájek, 2010).

4.1 Cíle výchovy prostřednictvím volnočasových aktivit

Obecným cílem je rozvíjení jedince, a to po všech stránkách jeho osobnosti, pokud možno v harmonickém duchu. Příkladem dílčího cíle může být snaha o uspokojování potřeby nebo například snaha pomoci jedincům v objevování jejich schopností a dispozic. Celý proces v podstatě směřuje k utváření takových rysů osobnosti, jež jsou u člověka žádoucí. Neméně podstatnou je funkce výchovy ve směru hledání sebe samého. Snahou je odstranění nežádoucích jevů a s tím spojené i přebírání odpovědnosti za své jednání. Jedinec se učí pravidlům a zásadám chování ve společnosti, s čímž souvisí i dovednost komunikace ve společnosti, která ho obklopuje. V návaznosti na tuto skutečnost je však také nutné posilovat vlastní sebevědomí, aby člověk nepodleh občasnému negativnímu vlivu. Ze zdravotního hlediska můžeme pohlédnout na výchovu jako na prostředek, který vede k pohybovým aktivitám, osvojování hygienických návyků, zdravých stravovacích návyků apod. (Hájek, 2010).

4.2 Funkce volného času

Funkce volnočasových aktivit lze chápat ve dvou pojetích. Prvním je chápání volného času jako společenské funkce. V druhém případě lze pohlížet na volný čas jako na významnou součást života lidského jedince (Knotová, 2011).

Existuje řada možných klasifikací dané problematiky. Nejvíce se ztotožňuji s členěním, které uvádí Knotová (2011) v knize Pedagogické dimenze volného času.

- a. Odpočinek – Skrze odpočinek má člověk nabrat další potřebnou sílu, například pro pracovní činnosti. Mimo jiné, jeho významným účinkem má být odstranění fyzického i psychického napětí.
- b. Rozptýlení – Jedná se o zábavu, o únik od práce, která je pro člověka po čase monotónní.
- c. Rozvoj – Rozvíjet osobnost lze například skrze činnosti v oblasti kulturní, společenské nebo kulturní.

4.3 Metody výchovy ve volném čase

Výchovná metoda, pojímaná jako výchova v užším slova smyslu, hraje důležitou roli převážně v působení pedagoga na vychovávaného. S tím je spojená metoda rozhovoru a metoda, která má za cíl upevňovat sociální postavení jedince. Je prováděna například formou pozitivní motivace a pozitivním hodnocením. Nejdůležitějším postupem, který je praktikován při výchově ve volném čase, je metoda praktických činností. Její aktivity tvoří podstatu všech aktivit, které tvoří obsahovou stránku výchovy v oblasti volného času (Hájek, 2010).

4.4 Formy výchovy ve volném čase

Formy výchovy lze roztřídit do skupin z mnoha odlišných hledisek. Jestliže se zaměříme na stránku organizační, pak si vyčleníme tři skupiny, kdy do první spadají aktivity organizované, které jsou vykonávány v pravidelných činnostech. Druhou kategorií jsou aktivity vykonávané příležitostně, při různých akcích (například turnaje). Členění uzavírají činnosti spontánní, kdy jsou jedincům nabízeny podmínky pro aktivity (například sportoviště). Výchova ve volném čase může probíhat ve formálních skupinách, které jsou jasně ustanoveny, nebo individuální formou (Hájek, 2010).

5 Program zacházení

Programem zacházení rozumíme soubor aktivit, které směřují k účelnému výkonu trestu odnětí svobody a následně k úspěšné resocializaci. Z tohoto důvodu se program dříve označoval jako resocializační (Kalvodová, 2012).

Při nástupu do vězení je o odsouzeném sepsána komplexní zpráva, která je podkladem pro sestavování programu zacházení. V komplexní zprávě je uveden lékařský posudek, ale také posudek psychologa či pedagoga (Kalvodová, 2012).

Program sestavuje odsouzený spolu se speciálním pedagogem, s přihlédnutím na zájmy odsouzeného. Je brán zřetel nejen na jeho zájmy, ale také osobnost, typ trestu nebo na délku trestu. V případě, že si odsouzený nevybere sám, je mu přidělen minimální program zacházení. Veškeré úpravy programu jsou možné pouze po schválení obou stran (Razzková, Hoferková; 2014).

Neopomenutelnou součástí celého programu musí být jeho vyhodnocení. *„Úspěšnost plnění programu zacházení v oblasti cílů, jednotlivých aktivit, pořádku a kázně se vyhodnocuje zpravidla jednou*

- a. *za měsíc ve věznici pro mladistvé,*
- b. *za dva měsíce ve výstupních oddílech věznic s ostrahou a věznic se zvýšenou ostrahou,*
- c. *za tři měsíce ve věznici s ostrahou,*
- d. *za šest měsíců ve věznici se zvýšenou ostrahou“* (Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává *řád výkonu trestu odnětí svobody*, v platném znění).

5.1 Zásady při zpracování programu zacházení

Při zpracování konkrétních programů zacházení je třeba dbát na určité zásady, které mohou pomoci odsouzenému lépe zvládat život ve vězení a co je důležitější, změnit jeho chování z nežádoucího na žádoucí. Mezi první zásady řadíme individuální přístup, kdy je třeba respektovat odsouzeného se všemi jeho zvláštnostmi, vlastnostmi apod. Zároveň je nutné odsouzeného motivovat, například pro vidinu podmíněného propuštění a s tím související dřívější návrat k rodině. V rámci kladení požadavků na jedince je jistě důležitá přiměřenost. Musí být brán zřetel na jeho dosavadní vzdělání a v návaznosti na to i na schopnosti ze strany

rozumu. Na celý proces, včetně vytváření postojů apod., má být nahlíženo komplexně, s ohledem na zpětnou vazbu. Při zpětné vazbě sledujeme odsouzeného, jak se projevuje v sociální oblasti, jestli se zařazuje do kolektivu atd. Mimo jiné jsou s ním prováděny rozhovory a pohlíží se i na to, zda si zve návštěvy, popřípadě jak často. Velice důležitou zásadou je cílevědomost. Předem musí být jasně stanovený cíl, který by měl odpovídat reálným možnostem, tedy by měl být přiměřený. O přiměřenosti již psáno bylo. Zásada systematickosti spočívá v realistickém působení na vězně, kdy musí být veškeré podklady pro odsouzeného srozumitelné. Aby bylo dosaženo co nejlepších výsledků, je třeba působení nastavit do časového úseku, který trvá co nejdelší dobu. Zmíněné směřování k danému cíli je doplňováno o aktivity, jež spolu úzce souvisí. Konečně zásada perspektivnosti, ke které je charakteristická skutečnost, kdy odsouzený nesmí nabýt dojmu zmaru či pocitu samoučelnosti (Sochůrek, 2007 c).

Je třeba podotknout, že ne všichni odsouzení jsou schopni, například kvůli poruše osobnosti nebo kvůli nedostatku motivace, následovat všech zásad. Problémy mohou mít původ jak z doby, kdy odsouzený spáchal trestný čin, tak z doby, kdy byl již odsouzený ve výkonu trestu a problémy jsou důsledkem zkušeností, které při pobytu zažil. Z uvedeného vyplývají dvě funkce, které mají programy zacházení splňovat. První funkcí programů je skutečnost, že jsou odsouzeným nabízeny příležitosti, prostřednictvím kterých si má člověk ověřit a posoudit, zda je vůbec schopný bojovat a nějakým způsobem se konfrontovat s problémy, ať už jsou aktuální nebo z doby dřívější. Funkcí číslo dvě je příležitost pro personál věznice, neboť pro ně je žádoucí porozumět odsouzeným a jejich prvkům chování (Sochůrek, 2007 c).

5.2 Druhy programů zacházení

Při sestavování programů zacházení je třeba brát zřetel na potřeby odsouzených. Z uvedené skutečnosti vyplývají různé druhy aktivit a programů, kterými jsou například programy pracovní, jejichž cílem je snaha osvojit si dovednosti a návyky. Aktivity zaměřené na vzdělávání mají umožnit odsouzeným dokončit, v případě potřeby, školní docházku, vyučit se v daném oboru nebo dokonce vystudovat střední či vysokou školu. Prostřednictvím speciálních výchovných postupů si vězni osvojují sociální dovednosti, které jim budou k prospěchu v životě na svobodě. Tyto druhy programů jsou označovány jako programy terapeutické. Obdobnou kategorií jsou aktivity, které mají jednotlivce směřovat k zvládnutí v konfliktních situacích a k ovládnutí agrese. Jedná se o tzv. sociálně psychologický výcvik.

Odsouzení mají současně možnost využít právního poradenství v sociální rovině, kdy je jim pomáháno při řešení nejrůznějších sociálních problémů. Pod pojmem extramurálních programů jsou zahrnuty vycházky, popřípadě také přerušování výkonu trestu. Co se týče obecných metod, které jsou ustanoveny zákonem nebo jinými normami, mají za cíl upravovat kázeň, hygienické záležitosti a v neposlední řadě také práva a povinnosti jedinců. Ke speciálním aktivitám jsou naopak řazeny metody psychologické, terapeutické a pedagogické (Sochůrek, 2007 c).

Neměla by být opomíjena skutečnost, že program zacházení může být pro odsouzené psychologickou a sociologickou motivací. Měl by jim pomoci lépe se přizpůsobit vězeňskému prostředí nebo může být pomyslným odrazovým můstkem v komunikaci mezi personálem věznice a samotným odsouzeným (Sochůrek, 2007 c).

5.3 Složky programu zacházení

Při sestavování programu zacházení jsou postupně projednávány jednotlivé složky programu. Ohled je přitom brán na osoby, které jsou specifické například drogovou závislostí, trvalou pracovní nezařaditelností či se jedná o osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody na doživotí (Sochůrek, 2007 a).

Hlavním východiskem pro tvorbu je délka trestu, neboť od ní se odvíjí plánování a časový rozvrh programu (Kalvodová, 2012).

5.3.1 Pracovní aktivity

Povinnost pracovat vzniká každému vězni v případě, je-li toho po zdravotní stránce schopen a zároveň byl, dle druhu zájmu či dosaženého vzdělání, do práce začleněn. Vedle zaměstnání, kdy vězni pracují v rámci věznice a jejího provozu nebo v rámci smluvně ujednané práce u jiné firmy, sem patří také činnost, která je nezbytná k chodu věznice. Jedná se převážně o úklidové práce. Řadíme sem i pracovní terapii (Kalvodová, 2012).

Tyto aktivity jsou pro odsouzeného důležité, mimo jiné, v uspokojování životních potřeb materiálního charakteru. Často se stává, že odsouzený jedinec nemá vybudovány žádné návyky práce, což je jeden z důvodů, proč jsou právě tyto aktivity do programu zacházení zařazeny. Snahou je zařadit do práce podobné metody, které jsou běžné ve společnosti, neboť cílem je také to, aby si byl odsouzený, po propuštění z výkonu trestu, schopen sám vydělat peníze a zajistil si tak dostatečně kvalitní život na svobodě (Popelka, 2011).

5.3.2 Vzdělávací aktivity

Účastníci těchto aktivit jsou nejčastěji vězni, kteří dokončili základní vzdělání, avšak k dalšímu studiu se již nedopracovali. Mimo jiné jim pokrok ve vzdělání může pomoci s hledáním práce poté, co opustí prostory věznice. Velkou výhodou je také fakt, že pokud nedokončí vzdělání v rámci výkonu trestu odnětí svobody, má právo toto vzdělání dokončit na svobodě. Nikde nesmí být uvedeno, že vzdělání dosáhl ve výkonu trestu. Ne každá věznice disponuje prostory, které by byly pro vzdělávání určeny, proto existuje možnost výuky mimo věznici (v tomto případě je ovšem třeba přihlídnout k individualitám vězně a k formě výkonu trestu, ve které se vězeň nachází). Vzdělávací aktivity jsou realizovány převážně na území středních odborných učilišť, učilištích a odborných učilištích. Tato pracoviště musí být odloučená a pokud tomu tak není, přebírají funkci vzdělávání oddělení výkonu vazby a trestu. V dalším případě se může jednat o vzdělávání v korespondenčních kurzech a v základních, středních a vyšších odborných školách nebo též ve školách vysokých, avšak na území České republiky (Kalvodová, 2012).

5.3.3 Speciálně výchovné aktivity

Speciálně výchovné aktivity jsou převážně aktivity, které mají na odsouzeného působit terapeuticky. Jsou tedy určeny převážně osobám, které mají například psychické problémy a je zde potřeba stimulovat rozvíjení dovedností, které poté umožní reintegraci do společnosti. Můžeme zde uvést pohybovou terapii či psychoterapii nebo také činnost, na jejímž základě si vězeň trénuje zvládání stavů, které u něj vyvolávají agresivitu (Kalvodová, 2012).

Jedná se o činnost skupinovou nebo individuální. Cílem speciálně vyškolených pracovníků ve věznici nebo pracovníků, kteří spolupracují s věznicí externě, je naučit odsouzené dovednostem v sociální oblasti. Lze sem zařadit muzikoterapii, terapii pohybem atd. (Popelka, 2011)

5.3.4 Zájmové aktivity

Zájmové aktivity jsou pro mnohé vězně podstatnou náplní volného času, kterého mají ve vězení více než dost. Je zřejmé, že ne každá věznice poskytuje nabídku stejných aktivit, neboť je třeba přihlídnout k finančním nebo i prostorovým možnostem jednotlivých věznic. Tak jako u všech aktivit, jsou odsouzení vedeni personálem věznice, který je k těmto činnostem určen. Jedná se o vychovatele, speciální pedagogy a další. Konkrétními činnostmi mohou být například rukodělné práce, hudební kroužky či kroužky sportovní. V nabídkách nechybí ani kroužky akvaristické, šachové či dokonce kroužek právního minima (Raszková, Hoferková; 2014).

K výše zmíněným sportovním kroužkům lze uvést jejich funkci, která spočívá ve ventilování nahromaděné frustrace. Snahou je také odsouzené směřovat k sebeovládání a zvládnutí případné agrese. Primárním cílem u zájmových aktivit je motivace odsouzených jedinců k vykonávání těchto činností a s tím související získávání dovedností. Vězni v mnoha případech nejsou schopni hodnotně využívat svého volného času, proto je záměrem zájmových aktivit tuto skutečnost změnit, případně zcela napravit (Popelka, 2011).

5.3.5 Aktivity v oblasti utváření vnějších vztahů

Uvedené aktivity jsou podstatnou součástí příprav na život, který odsouzený začne žít po propuštění z vězení. Vězeň by si měl být schopen udržet kontakt s rodinou, popřípadě s lidmi jemu blízkými. Dále by si měl být schopen sehnat práci a bydlení, vyřídit si potřebné doklady a komunikovat s Probační a mediační službou. Všechny tyto úkony a jejich plnění jsou pod dohledem sociálního pracovníka, se kterým odsouzený spolupracuje. Důležitým subjektem je i rodina odsouzeného, která mu často slouží jako motivace pro řádné plnění úkolů (Raszková, Hoferková; 2014).

6 Shrnutí teoretické části

Úkolem teoretické části bylo přinést vhled do problematiky vězeňství jako takového. Úvodní stránky jsou věnovány historii trestu a trestání, ale také souvislostem, jež vývoj vězeňství ovlivňovaly. Následuje část, která je věnována personálu věznic, respektive objasnění úkolů zaměstnanců a příslušníků věznice. Jelikož však dosud zmíněné okruhy nejsou hlavním předmětem zkoumání, jsou nastíněny velice stručně a do práce zařazeny především pro přehled. Na kapitolu, týkající se personálu věznic, postupně navazuje kapitola, která se zabývá výkonem vazby a výkonem trestu odnětí svobody. Ta už je pro danou práci důležitější, neboť jsou v ní vysvětleny a popsány specifika, které odlišují Věznici Mírov oproti Vazební věznici v Olomouci. Podkapitoly obsahují i názvy legislativních dokumentů, na jejichž základě je výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody uskutečňován. Nechybí ani práva a povinnosti, které vězněné osoby mají. Konkrétně kapitola Výkon vazby, mimo jiné, objasňuje, z jakého důvodu může být jistá osoba zadržena a umístěna do vazby. V případě výkonu trestu odnětí svobody můžeme zaznamenat nedávnou změnu. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody totiž od 1. 10. 2017 upravuje místo čtyř typů věznic pouze dva typy věznic, přičemž je ale jedna z nich je dále členěna na 3 části. Následující kapitola, týkající se volnočasových aktivit, charakterizuje cíle výchovy v rámci uvedených aktivit, funkce volného času, metody výchovy nebo také formy, které se týkají výchovy ve volném čase. Mezi hlavní body bakalářské práce patří problematika programu zacházení. Jsou v ní uvedeny zásady, při kterých je třeba se řídit v případě, že zahájíme zpracování programu zacházení. Dle charakteristiky programů je můžeme rozčlenit na různé druhy a také specifikovat jednotlivé složky, kterými jsou například aktivity zájmové, vzdělávací apod. Konkrétní informace o věznicích, kterými se bakalářská práce zabývá, nalezneme v části praktické, kde je následně pozornost věnována především výzkumné části.

7 Věznice Mírov

Věznice, která se nachází na okrajové části Dražanské vysočiny, nedaleko města Mohelnice, je charakteristická svými červenými zdmi (fotografie viz. přílohy). Nejde pouze o věznici, ale také o bývalý hrad, jehož hradby dosahují výšky od 4 do 12 metrů (Šedivý, 2010).

Za zmínku také stojí výroba nábytku a hraček, které vyrábějí vězni ve výkonu trestu. Nábytek je pak dále expedován k zákazníkům, kteří si daný produkt objednali nebo například do různých kanceláří. Hračky jsou určeny pro školy, ve kterých se vzdělávají děti s postižením, nebo jsou předávány příslušníkům záchranných sborů, kteří hračky dávají dětem, jež byly přítomné u dopravních nehod či jiných traumatizujících situací (Křupka, Trunda, Wilhelm; 2008).

Kapacita ubytování činí 396 míst. Vězni obývají společné světnice, z nichž největší z nich obsahuje 18 lůžek. Menších místností, určené pro dva odsouzené, je 32 a jednolůžkových světnic je momentálně vyhrazeno 8 (Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-mirov/onas/zakladni-informace/>).

7.1 Historie věznice Mírov

Hrad, který zprvu patřil do vlastnictví olomouckých biskupů, byl postaven právě na příkaz tehdejšího olomouckého sídelního biskupa (Šedivý, 2010).

První písemná zmínka o hradu Mírov pochází z roku 1266. Od té doby, až do roku 1856, náležel již zmíněnému olomouckému biskupství, později arcibiskupství. Hrad je opředen dlouhou historií a nejednou čelil bojům, po nichž musel být opravován. Roku 1848 však ztrácí funkci arcibiskupského panství a přestává být využíván. V roce 1849 začíná být zvažováno využití hradu pro účely věznice. Po letech chátrání je roku 1855 sepsána kupní smlouva a 1. června 1857 dochází k předání objektu. Přestože požadovaná cena byla původně zhruba 120 tisíc zlatých, po delším vyjednávání byl státu odprodán za částku 54 tisíc zlatých. Z hlediska počtu vězňů patří věznice Mírov k nejmenším věznicím u nás, z hlediska architektury je však řazena k těm nejkrásnějším. Je též ustanovena za památkově chráněnou a jako jedna z mála i za nejlépe střeženou (Křupka, Trunda, Wilhelm; 2008).

7.2 Volnočasové aktivity odsouzených

Následující informace, o aktuální nabídce volnočasových aktivit pro odsouzené ve Věznici Mírov, poskytli příslušníci věznice, spolu s vzorovým programem zacházení (viz. přílohy). Konkrétními aktivitami, které jsou prováděny pod vedením vychovatelů, jsou:

- Zájmové aktivity – Stolní tenis, Kondiční cvičení, Rekondiční a relaxační cvičení;
- Pracovní aktivity – Pracovní činnosti, Pracovní činnosti – hračky;
- Vzdělávací aktivity – Dokumentární kroužek, Vědomostní kroužek, Křížovky a sudoku, Včelaření, Základy společenského chování, Křížovky, Základy francouzštiny, Základy práce s PC, PC, Akvaristika;
- Speciálně výchovné aktivity – Skupinové rehabilitační cvičení.

Aktivity, které vedou odborní zaměstnanci (sociální pracovníci, speciální pedagogové, psychologové, vychovatelé-terapeuti), jsou:

- Zájmové aktivity – Stolní tenis;
- Pracovní aktivity – Humanita;
- Vzdělávací aktivity – Za branami hradu Mírov, Němčina pro začátečníky, Angličtina pro pokročilé, Angličtina, Čeština pro cizince, Dopravní výchova, Základy práce s PC, Kroužek českého jazyka, Diskuzní kroužek;
- Speciálně výchovné aktivity – Výkon trestu – nezanedbatelná část života odsouzeného, Setkání z múzami, Adiktologické poradenství, Individuální psychologické poradenství, Zvládnou konflikt?, Komunitní setkání VO, Relaxace, Skupina PST 2, Muzikoterapie, Skupinová psychoterapie a relaxace, Skupinová psychoterapie, Individuální poradenství, Relaxace a meditace, Trénink zvládnání vlastní agresivity, Seminář z občanského práva, Individuální sociálně právní poradenství, Extramurální aktivity, Sociálně právní poradenství, Výstupní program.

8 Vazební věznice Olomouc

Vazební věznice v Olomouci, která leží v centru města, slouží pro výkon vazby mužů, ale také žen a mladistvých. Zařízení slouží nejen osobám z regionu Olomouc, ale také z regionu Kroměříž, Prostějov, Přerov, Svitavy, Šumperk a Zlín. Součástí věznice je oddělení, zajišťováno pro účely výkonu trestu odnětí svobody mužům, kteří byli zařazeni do středního stupně zabezpečení ve věznici s ostrahou (Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-olomouc/o-nas/zakladni-informace/>).

Norma pro ubytovací kapacitu činí celkem 276 míst, z toho pro obviněné 134 míst a pro odsouzené 142. Zaměstnanců, dělících se do dvou kategorií, je dohromady 324. První skupinu tvoří občanští zaměstnanci a je jich celkem 72, z toho zhruba 54 % tvoří ženy a 46 % muži. Druhou skupinou jsou příslušníci věznice. Jejich počet je 252, přičemž žen je cca 12 % a mužů 88 % (Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-olomouc/o-nas/zakladni-informace/>).

8.1 Historie Vazební věznice Olomouc

Historie vězeňství ve městě Olomouc souvisí se soudnictvím v celém moravském regionu. Za vlády Václava I. vznikl ve 13. století v Olomouci městský soud, jehož reprezentantem byl fojt, který byl současně hlavou města. V roce 1630 se stala z budovy kaple, která byla pojmenovaná po umučeném vězni Janu Sarkanderovi. Mimo městský soud byl v Olomouci také soud zemský, který však od roku 1641 nezasedal, protože bylo město obsazeno Švédy. Během 18. a 19. století byly vězeňské cely v prostorách hradeb v kasematech. V těchto místech zasedal mimo jiné pevnostní soud a Olomouc byla v té době vojenská pevnost. Stavba garnisonního vězení a soudu, který se nachází na Envelopě, byla dokončena roku 1902. V současnosti slouží účelům vrchního státního zastupitelství, přičemž vojenský soud zde začal úřadovat v roce 1903 (Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-olomouc/informacni-servis/historie/>).

Rok 1948 byl rokem zásadní změny v charakteru soudnictví. Doposud třístupňový systém nahradil systém dvojstupňový. Na určitou dobu se stala Olomouc sídlem krajského soudu, kdy nejvyšší soud sídlil v Praze. Začátek července, roku 1960, byl dalším, ve kterém došlo k přeorganizování územní správy. Kraj Olomouc zanikl a budovy justičního paláce sloužili jako sídlo okresního soudu a věznice. Uvedená situace trvala až do chvíle vzniku nových územně

správních celků. Jisté prostory justičního paláce byly vymezeny pro Krajský soud v Ostravě, s pobočkou v Olomouci. Se zákonem o vězeňské službě a justiční stráži, č. 555/1992 Sb., byl Útvar Sboru nápravné výchovy přetransformován na vazební věznici. Mimo výkon vazby pro muže, ženy a mladistvé s oddělením pro výkon trestu odsouzených mužů s dozorem je věznice od 1. října 2017 využívána také jako věznice s oddělením pro výkon trestu odsouzených mužů, kteří jsou zařazeni do věznice s ostrahou, a to se zabezpečením třetího stupně. (Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-olomouc/informacni-servis/historie/>)

8.2 Volnočasové aktivity odsouzených

Aktuální nabídku volnočasových (zájmových) aktivit pro odsouzené ve Vazební věznici Olomouc poskytli zaměstnanci věznice. U jednotlivých aktivit jsou uvedeny příslušné osoby, které činnost zajišťují. Zmíněnými aktivitami jsou:

- Kroužek kondičního posilování – vychovatel;
- Čtenářská gramotnost – vychovatel;
- Zahradnický kroužek – vychovatel;
- Akvaristický kroužek – vychovatel;
- Sportovní hry – vychovatel;
- Organizované samostudium cizích jazyků – speciální pedagog;
- Včelaření – speciální pedagog, vychovatel;
- Biblická hodina – kaplan.

9 Výzkumné šetření

Praktická část bakalářské práce je převážně založena na kvantitativním výzkumu, který byl proveden prostřednictvím dotazníkového šetření ve Věznici Mírov a ve Vazební věznici Olomouc.

9.1 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek představují jedinci, kteří jsou k 20. 2. 2018 ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov nebo ve Vazební věznici v Olomouci. Šetření tedy nezahrnuje vězně ve výkonu vazby apod.

9.2 Cíl výzkumu

Cílem výzkumné části je analyzovat důvody, proč odsouzení do volnočasových aktivit vstupují, jak jsou se současnou nabídkou aktivit spokojeni, popřípadě jaké aktivity jim v nabídce chybí. Snahou je také zaznamenat, kolik času vězni aktivitám věnují a kolik druhů jich využívají.

Dílčím cílem je zjistit spokojenost odsouzených s osobami, které tyto aktivity vedou, jedná se například o vychovatele atd., a zda jsou v rámci daných aktivit pořádány nějaké soutěže apod.

9.3 Metodologie výzkumného šetření

Vazební věznice Olomouc má v současnosti ve výkonu trestu odnětí svobody 63 odsouzených. Po poradě s personálem věznice, kdy mi byla přislíbena aktivní spolupráce, je považován tento počet za základní soubor výzkumu. Dle Chráska (2016) se jedná o vyčerpávající neboli exhaustivní druh výběru, při kterém je předmětem šetření celý základní soubor.

V případě Věznice Mírov, jejíž počet odsouzených činí 386, nelze předpokládat, vzhledem k charakteristice výzkumného vzorku, vysokou návratnost. Vzorek byl tedy záměrným výběrem omezen, a to prostřednictvím anketního výběru. Chráska ve své knize Metodologie pedagogického výzkumu, z roku 2016, uvádí, že se jedná o způsob, při kterém nerozhoduje náhoda, ale rozhoduje úsudek jedinců, kteří se do výzkumného výběru dostávají sami, na základě svého rozhodnutí.

9.4 Časový harmonogram

Leden 2018 Příprava dotazníků + tisk.

Únor 2018 Předání dotazníků pověřeným osobám, které dotazníky dále zprostředkují vychovatelům, jenž dotazníky zprostředkují odsouzeným.

Březen 2018 Vyhodnocování dotazníků.

9.5 Popis výzkumného procesu

Výzkumný proces proběhl formou dotazníkové šetření ve Věznici Mírov a ve Vazební věznici v Olomouci. Dotazník obsahuje uzavřené, tedy jak uvádí Chráska (2016), strukturované položky. Jedná se o položky, jak dichotomické, kdy je předkládána pouze varianta ano – ne, tak i polytomické, kdy jsou nabízeny více než dvě odpovědi. Některé položky jsou strukturovány také jako polouzavřené. Je tomu tak v případě, že by dotazovanému respondentovi nevyhovovala ani jedna z předem nabízených odpovědí a jedinec sám vypíše vlastní odpověď.

Připravené a vytištěné dotazníky jsem předala příslušníkům věznic, kteří připravené materiály předaly vychovatelům jednotlivých oddělení. Vychovatelé následně zprostředkovali dotazníky odsouzeným a dohlíželi na celý průběh.

Do Vazební věznice v Olomouci bylo distribuováno 63 dotazníků, přičemž bylo navraceno 59 dotazníků, z nichž 4 byly vyřazeny pro neúplnost vyplnění nebo naopak pro zakroužkování více odpovědí. Další dva byly vyřazeny z důvodu ukončení dotazníku u položky číslo 9, která byla zodpovězena záporně, tudíž bylo vyplnění dotazníku bezpředmětné. Navzdory vyřazeným dotazníkům činí návratnost 93,651 %. Do samotného vyhodnocení je tedy zařazeno 53 dotazníků, které představují 84,127 % z původního množství distribuovaných dotazníků.

Celkové množství dotazníků, které byly předány do Věznice Mírov, je 200, z toho činila návratnost 152 dotazníků. V tomto případě byly vyřazeno 17 dotazníků, 9 z důvodu označení více odpovědí, vpisků či nejasných odpovědí, dalších 8 pak kvůli ukončení dotazníku u položky číslo 9, jak tomu bylo v některých případech i v dotaznicích z Vazební věznice Olomouc. Návratnost tedy činí 76 %, avšak v následujícím vyhodnocení je pracováno pouze s dotazníky, které byly vyplněny správně, tedy pouze s 67,5 % původně zprostředkovaných dotazníků.

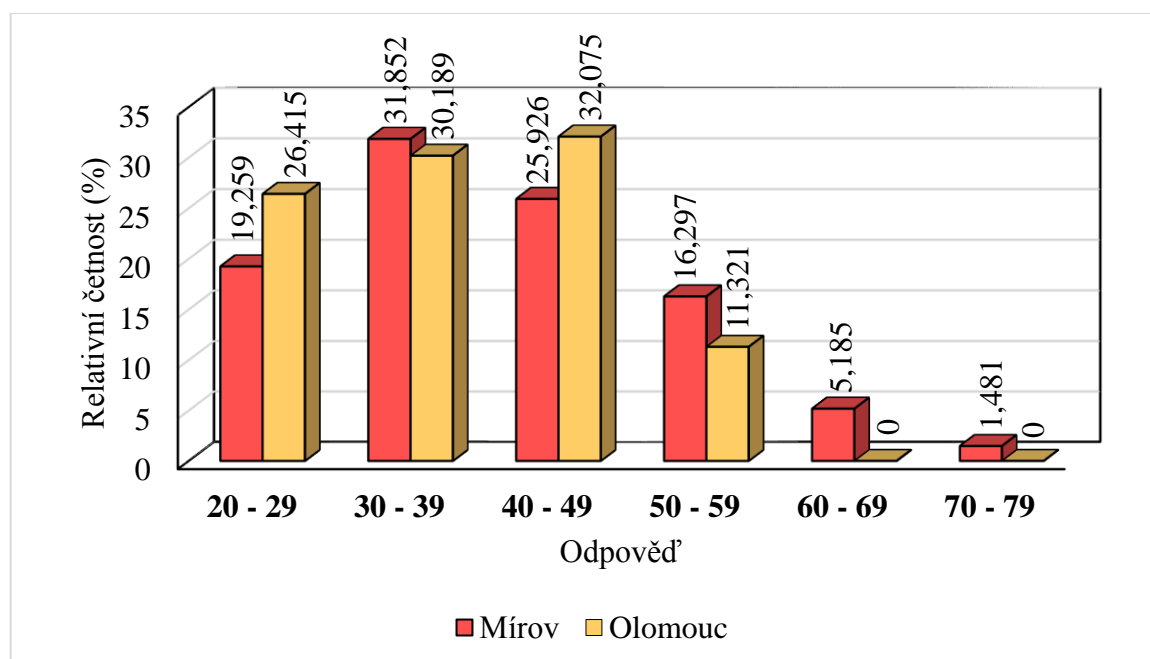
Položka 1. Kolik je Vám let?

Tabulka č. 1

Věková kategorie	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
20 – 29	26	19,259	14	26,415
30 – 39	43	31,852	16	30,189
40 – 49	35	25,926	17	32,075
50 – 59	22	16,297	6	11,321
60 – 69	7	5,185	0	0
70 – 79	2	1,481	0	0
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 1

Zdroj: výsledky vlastního šetření

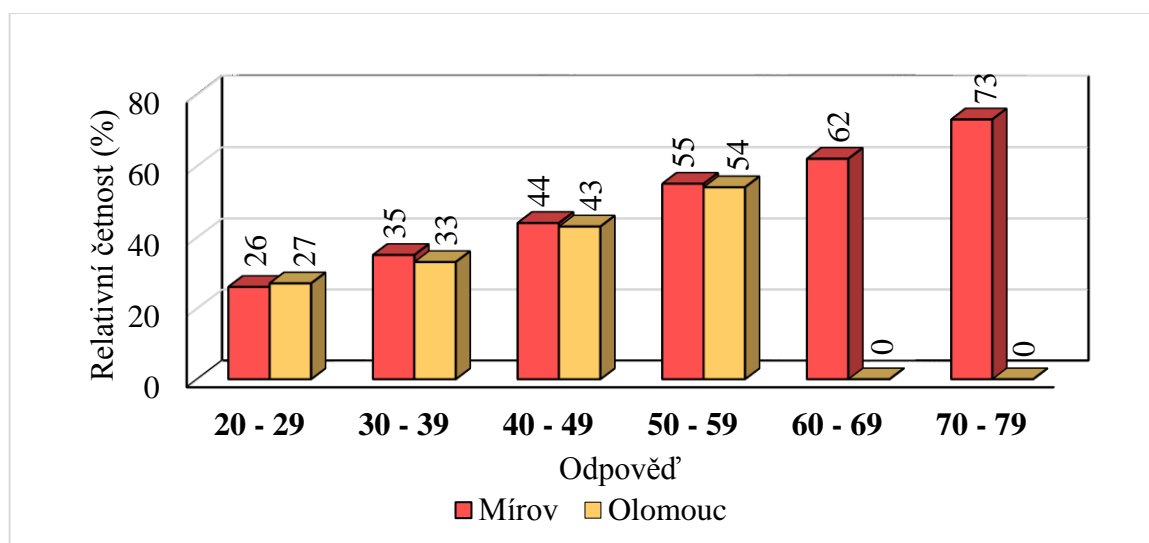
Nejpočetnější skupinou dotazovaných ve Věznici Mírov je skupina odsouzených ve věku 30 – 39 let. Oproti tomu ve Vazební věznici Olomouc vytváří nejpočetnější skupinu odsouzení ve věku 40 – 49 let. Z Věznice Mírov jsou účastní dotazníkového šetření, mimo jiné, také vězni ve věku 60 let a více, čemuž tak ale není v případě Vazební věznice v Olomouci.

Tabulka č. 2

Věková kategorie	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Průměrný věk	Průměrný věk celkem	Průměrný věk	Průměrný věk celkem
20 – 29	26	39	27	37
30 – 39	35		33	
40 – 49	44		43	
50 – 59	55		54	
60 – 69	62		-	
70 – 79	73		-	
Průměrný věk celkem (obě věznice)	38			

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 2

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Z uvedené tabulky a grafu vyplývá, že průměrný věk odsouzených, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov, činí 39 let. V případě Vazební věznice Olomouc je věkový průměr 37 let. Celkový vzorek respondentů je pak charakteristický průměrným věkem 38 let.

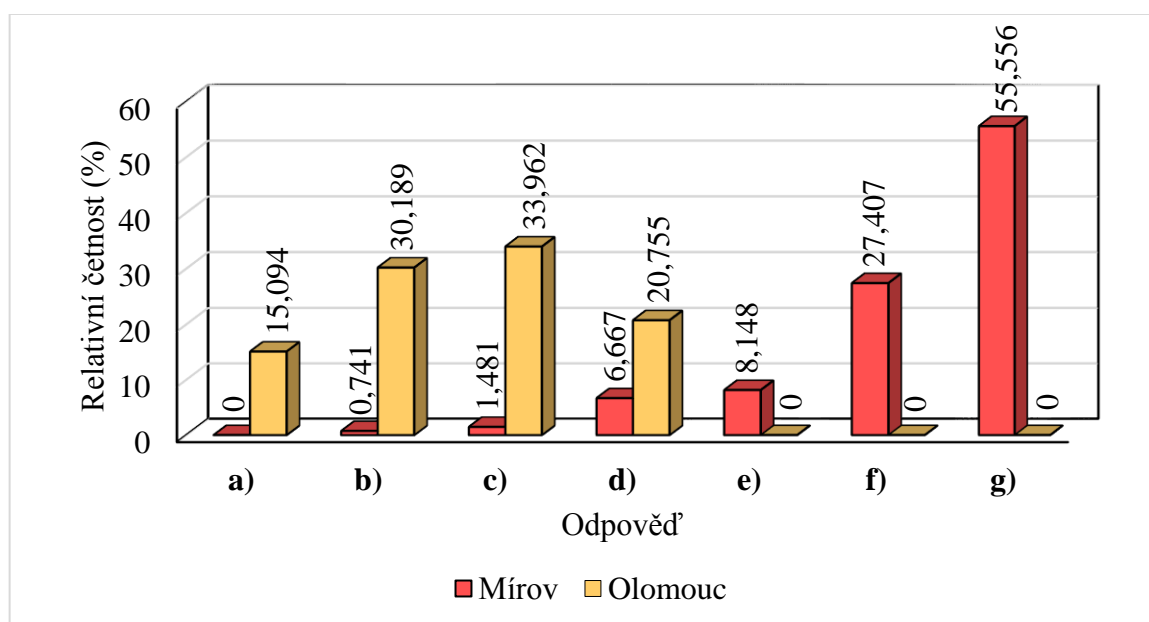
Položka 2. Jaká je celková délka výkonu trestu, která Vám byla stanovena?

Tabulka č. 3

Odpověď		Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
		Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a)	méně než 6 měsíců	0	0	8	15,094
b)	6 měsíců – 1 rok	1	0,741	16	30,189
c)	více než 1 rok – 2 roky	2	1,481	18	33,962
d)	3 – 5 let	9	6,667	11	20,755
e)	6 – 8 let	11	8,148	0	0
f)	9 – 11 let	37	27,407	0	0
g)	více než 11 let	75	55,556	0	0
Celkem		135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 3

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Z výsledků šetření vyplývá, že odsouzení z Věznice Mírov, si odpykávají delší výkon trestu odnětí svobody, než je tomu u odsouzených ve Vazební věznici v Olomouci. Nejpočetnější skupinou dotazovaných je skupina, jejíž respondenti jsou odsouzeni k výkonu trestu na více než 11 let.

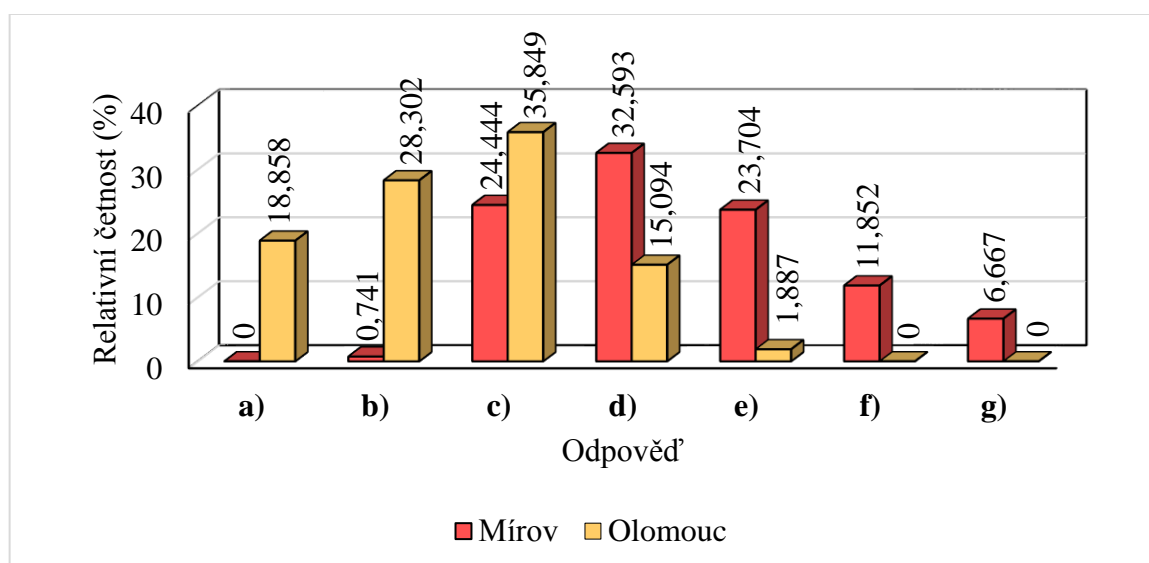
Položka 3. Jak dlouho jste již ve výkonu trestu?

Tabulka č. 4

Odpověď		Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
		Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a)	méně než 6 měsíců	0	0	10	18,858
b)	6 měsíců – 1 rok	1	0,741	15	28,302
c)	více než 1 rok – 2 roky	33	24,444	19	35,849
d)	3 – 5 let	44	32,593	8	15,094
e)	6 – 8 let	32	23,704	1	1,887
f)	9 – 11 let	16	11,852	0	0
g)	více než 11 let	9	6,667	0	0
Celkem		135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 4

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf, který z části souvisí a navazuje na předchozí položku, znázorňuje skutečnost, že odsouzení z Vazební věznice Olomouc jsou ve výkonu aktuálního trestu odnětí svobody kratší dobu, než je tomu v případě Věznice Mírov. Doposud si vězni na Mírově odpykávají svůj trest převážně 3 – 5 let, naproti tomu v Olomouci je většinová odpověď v rozmezí více než jednoho roku až dvou let.

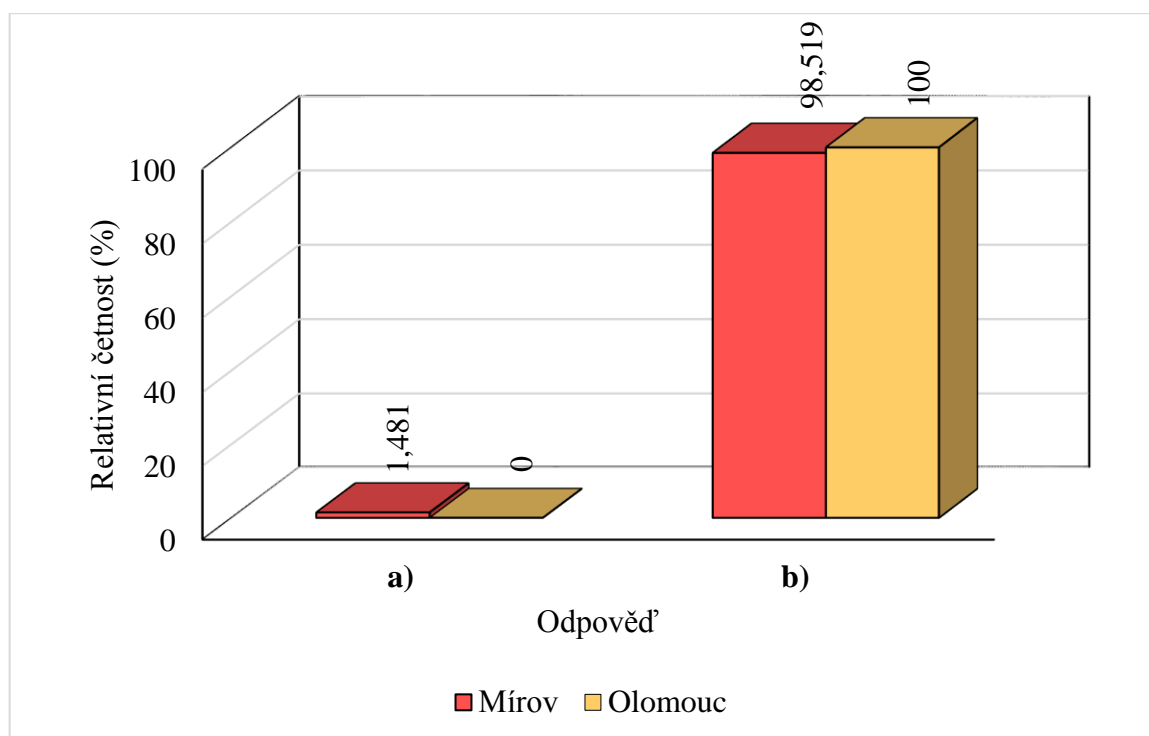
Položka 4. Je výše Vašeho trestu stanovena na doživotí?

Tabulka č. 5

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) ano	2	1,481	0	0
b) ne	133	98,519	53	100
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 5

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Položka, která informuje o tom, zda je odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody na doživotí, byla zařazena z důvodu zkoumání souvislosti doživotního trestu vs. výběru aktivit, kterými se odsouzený zabývá. Žádné výrazné rozdíly, oproti ostatním výsledkům, však zjištěny nebyly. Většina dotazovaných respondentů k doživotnímu trestu odsouzena není.

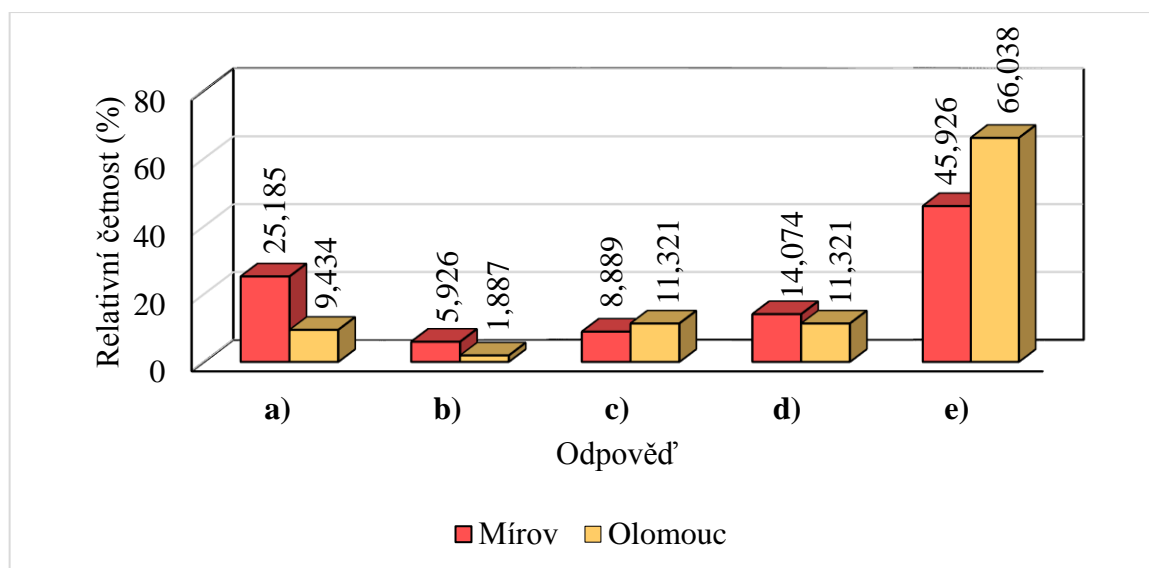
Položka 5. Umíte si představit život ve vězení bez možnosti využívání volnočasových aktivit?

Tabulka č. 6

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) ano	34	25,185	5	9,434
b) spíše ano	8	5,926	1	1,887
c) nevím	12	8,889	6	11,321
d) spíše ne	19	14,074	6	11,321
e) ne	62	45,926	35	66,038
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 6

Zdroj: výsledky vlastního šetření

V obou dvou případech je nejpočetnější skupina taková, v níž si vězni neumí představit život ve vězení bez možnosti využívání volnočasových aktivit. Na Mírově tak odpovědělo téměř 50 % dotazovaných a v případě Vazební věznice Olomouc téměř 70 %. Zhruba 25 %, což je v rámci Věznice Mírov druhá nejčastější odpověď, naopak zvolilo odpověď ano. Oproti tomu odsouzení z Vazební věznice Olomouc v tomto případě představují okolo pouhých 10 %.

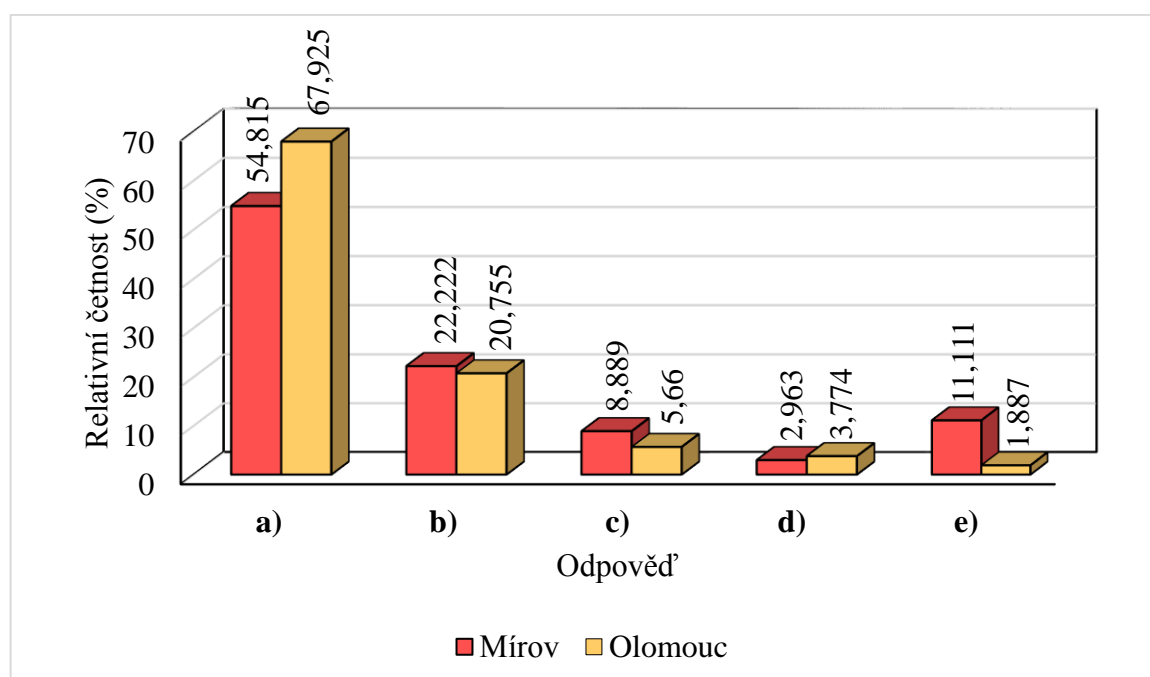
Položka 6. Po kolikáté jste ve výkonu trestu?

Tabulka č. 7

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) poprvé	74	54,815	36	67,925
b) podruhé	30	22,222	11	20,755
c) potřetí	12	8,889	3	5,660
d) počtvrté	4	2,963	2	3,774
e) více než počtvrté	15	11,111	1	1,887
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 7

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Položka, která zjišťuje, po kolikáté je daný respondent ve výkonu trestu, informuje o tom, že se nejčastěji jedná o odsouzené, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé. Další možnosti odpovědí jsou převážně vyrovnané, jen v případě odpovědi e), která zahrnuje skutečnost, že je vězněn ve výkonu trestu více než počtvrté, byla odpověď, v případě Věznice Mírov, častější, než tomu bylo v případě Vazební věznice Olomouc.

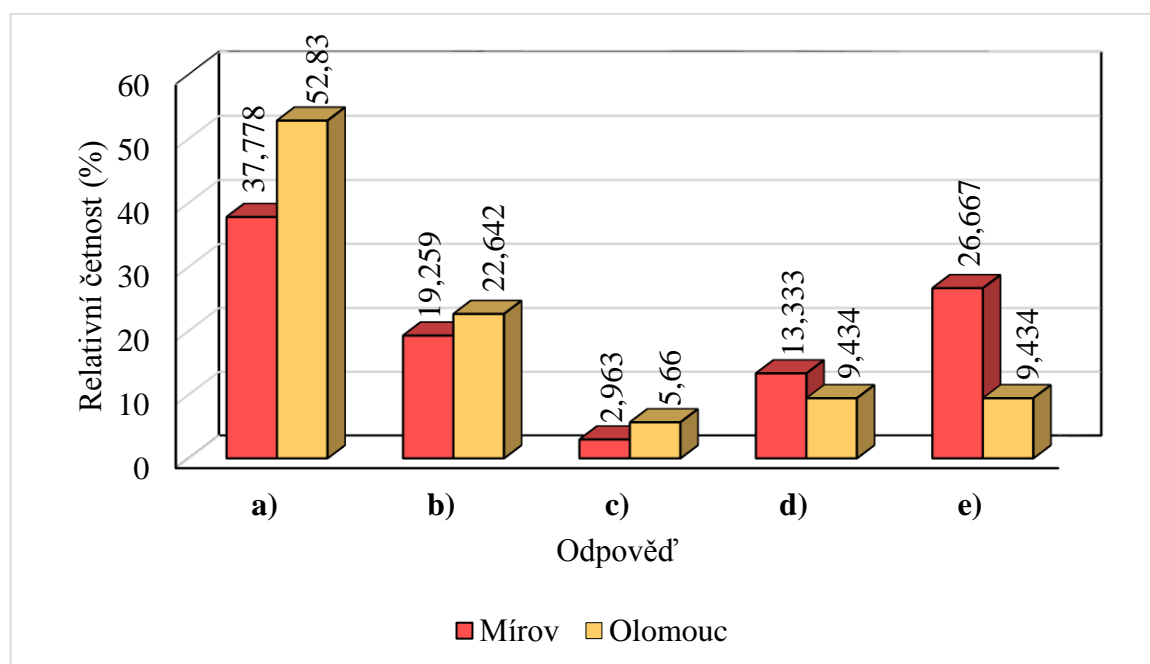
Položka 7. Jste spokojeni s nabídkou volnočasových aktivit?

Tabulka č. 8

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) ano	51	37,778	28	52,830
b) spíše ano	26	19,259	12	22,642
c) nevím	4	2,963	3	5,660
d) spíše ne	18	13,333	5	9,434
e) ne	36	26,667	5	9,434
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 8

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Co se týče spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit, do kontrastu spadají odpovědi a) a e), které se lišili v poměru Věznice Mírov a Vazební Věznice Olomouc. Zatímco spokojenost v Olomouci projevilo zhruba 50 % odsouzených, na Mírově to bylo o 20 % méně. Naopak nespokojenost ve Vazební věznici, kolem 10 %, převážila nespokojenost na Mírově, s téměř 25 %.

Položka 8. Jsou nějaké aktivity, které Vám v nabídce chybí? Pokud ano, jaké?

Tabulka č. 9

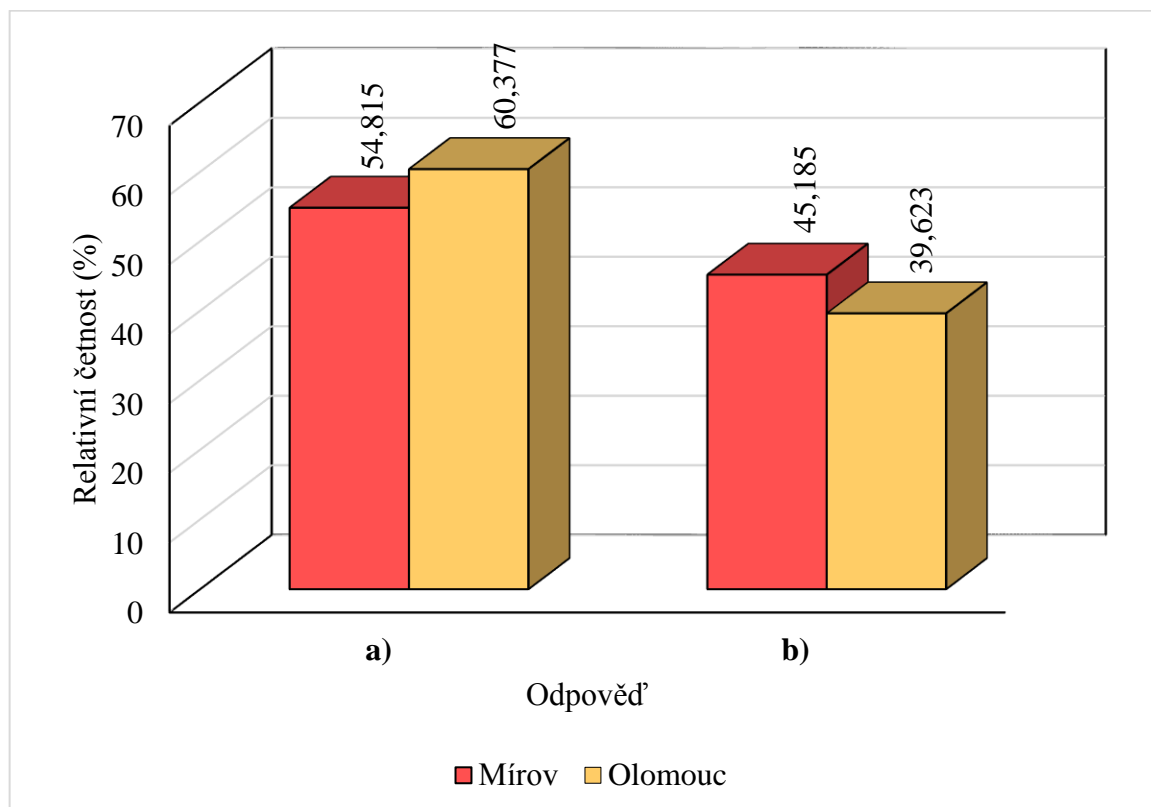
Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) ano	74	54,815	32	60,377
b) ne	61*	45,185	21**	39,623
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

* „sportovní kroužky; třeba možnost dělat školu; samostudium; sportovní; větší resocializační práce; hry na počítači; hudba; práce s PC; vzdělávací seznámení s novými technologiemi; hrát na hudební nástroje (kytara, klavír atd.); tetování; práce s novými technologiemi; hudební aktivita; filmy; více oborů školství a vzdělávání; kondiční cvičení; rokový kroužek, španělština; práce na počítači a seznamování s novými tech.; počítače, basketbal, hokej; aktivity mimo věznici; více sportovních; různé možnosti studia; spol. hry, lepší knihovna, DVD, hudba; PC, cizí jazyk; větší výběr vzdělávacích aktivit; fotbal; vzdělávací zaměřené na přírodu; hudební kompozice; nelze mít hudební nástroj ani PC; sebeobrana; více sportovních a vzdělávacích; práce na PC; plavání, tenis, práce na PC (klidně monitorovaný); více kultury, např. divadlo, muzikály, vaření; programování nebo offline internet (intranet) + psaní všemi deseti; motokros; modelářství; počítače; rybaření; posilovna; zahrada; výtvarné a rozvíjející umělecké citění; meditace (výuka), jóga etc.; kinologie, výtvarné hobby, design; jazyky; filmy, hudební koncerty alespoň na videu; sportovní aktivity; kulturní, vzdělávací sportovní; práce na zahrádce; plavání, baseball, informatika, DVD, sauna, masáže, vzdělávací aktivity atd.; šipky, biliard, basketball; výuka cizích jazyků s možností využití i po propuštění; vzdělávací, sportovní; kvalitní jazykové kurzy a učitelé moderní počítačové programy a práce s nimi; počítač, hudební kroužek; naše romská muzika; sledování více TV; počítačové hry, kvalitní výuka cizích jazyků; více sportovních i kulturních aktivit; více vzdělávacích (cizí jazyky apod.); počítačové hry“

** „surfování po internetu za účelem informací; hudobka; myslivost; hudební, videoherní, PC-OFFLINE; výtvarnické; tenis, posilovna, pořádne hřiště nebo tělocvična; chování zvířat; delší procházka než je jedna hodina; tenis i když je zde kurt; počítač; tenis; spíše delší časový úsek pro aktivity (více než 1 h); tenis; práce s počítači; tenis; nohejbal, šipky; hudební kroužek; tenis; kulečník, cyklistika, plavání; hra na hudební nástroje; hasič“

Graf č. 9

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Cílem této položky je zjištění, zda vězňům ve výkonu trestu odnětí svobody schází nebo neschází nějaká volnočasová aktivita. Přestože větší množství respondentů odpovědělo, že jim žádná nechybí, hodně odsouzených uvedlo i možnost b), tedy že chybí. Konkrétní názory, které odsouzení do dotazníků uvedli, jsou pak citovány pod tabulkou číslo 9. Ve většině případů se jedná o práci s počítačem a o hudební aktivity.

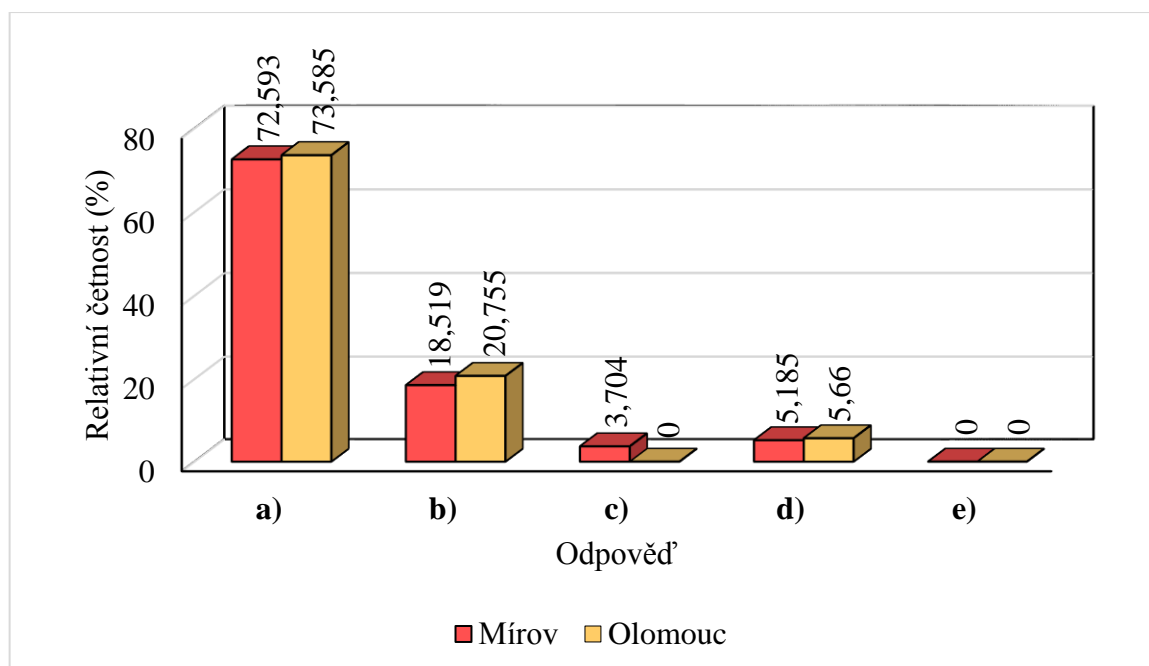
Položka 9. Využíváte nabídky volnočasových aktivit z vlastního přesvědčení? (Pokud ne, dále prosím ve vyplňování dotazníku nepokračujte.)

Tabulka č. 10

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) ano	98	72,593	39	73,585
b) spíše ano	25	18,519	11	20,755
c) nevím	5	3,704	0	0
d) spíše ne	7	5,185	3	5,660
e) ne	0	0	0	0
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 10

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Daná položka je v dotazníku uvedena z důvodu, že v případě označení záporné odpovědi by bylo další vyplňování bezpředmětné. V obou dvou věznicích však byla většinou zvolena odpověď kladná.

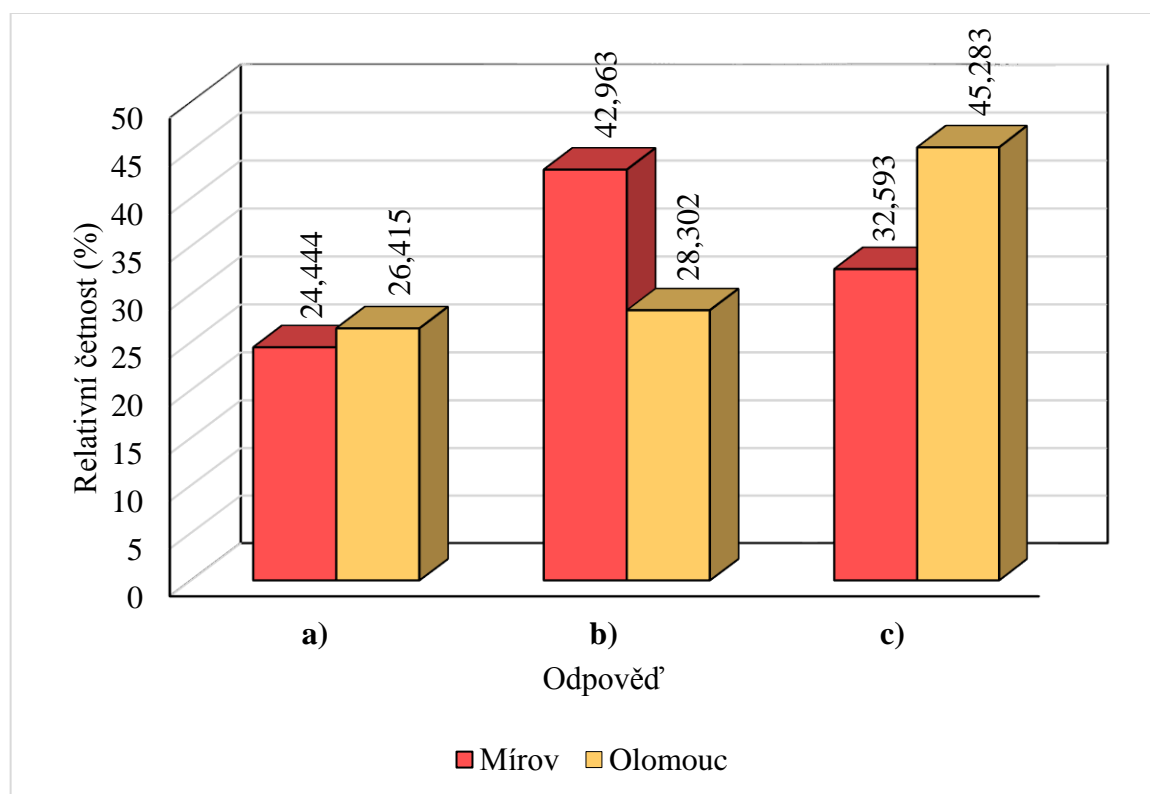
Položka 10. Vykonáváte ve vězení stejné volnočasové aktivity, které jste vykonával před nástupem do výkonu trestu?

Tabulka č. 11

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) ano	33	24,444	14	26,415
b) ne	58	42,963	15	28,302
c) částečně	44	32,593	24	45,283
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 11

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Odsouzení, kteří si svůj trest odpykávají ve Věznici Mírov, ve většině situací, nevykonávají aktivity, které provozovali před nástupem do výkonu trestu. Zodpovědělo tak přes 40 % respondentů. Ve Vazební věznici Olomouc je nejčastější skutečností, že uvedené aktivity vykonávají nyní alespoň částečně. Je tomu tak u cca 45 % dotazovaných.

Položka 11. Z jakého důvodu využíváte volnočasové aktivity?

Tabulka č. 12

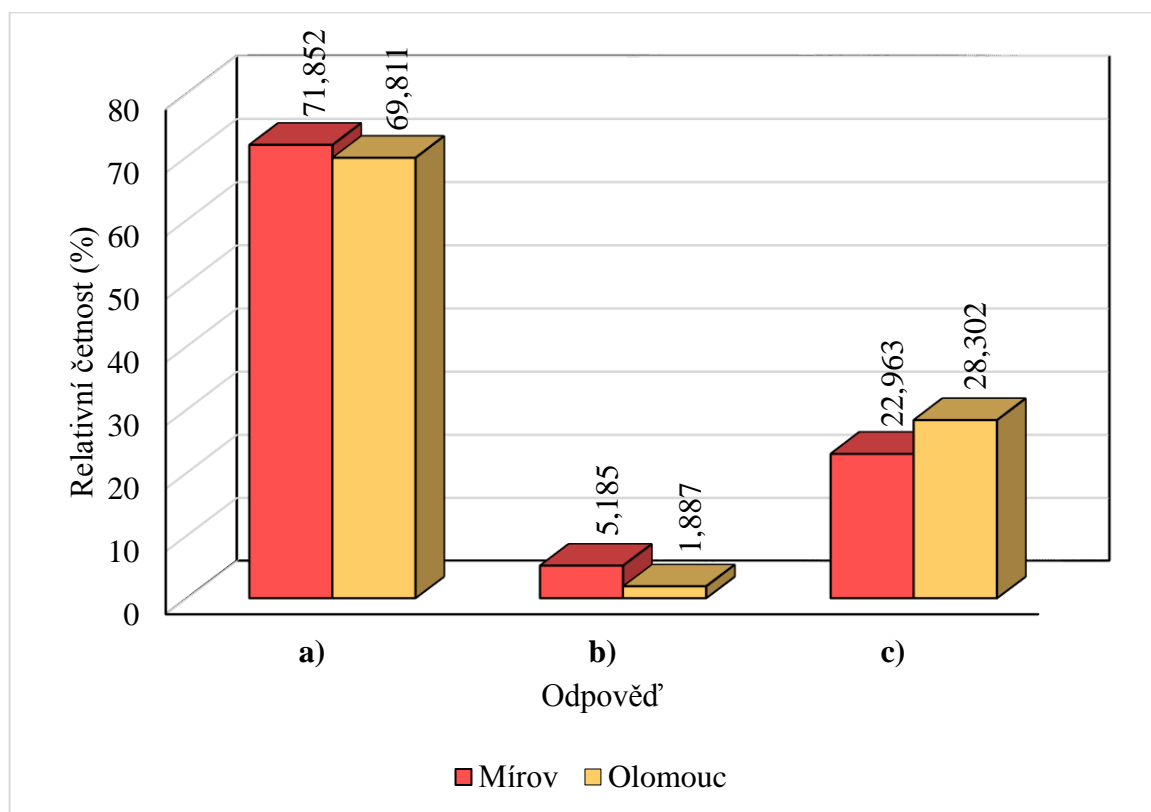
Odpověď		Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
		Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a)	čas rychleji ubíhá	97	71,852	37	69,811
b)	očekávání odměny	7	5,185	1	1,887
c)	jiné	31*	22,963	15**	28,302
Celkem		135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

* „udržování kondice, sbírání nových vědomostí; resocializace kvůli podmíněnému propuštění; povinnost; pohyb, abych úplně nezlenivěl; udržování fyzické kondice; fyzická kondice; snaha užitečně trávit volný čas ve VTOS; jsou povinné pro plnění PZ; abych zůstal normální; člověk si udržuje nadhled a racionální myšlení; potřeba hýbat se; něco se naučit; zdraví a vzdělávání; chci se něčemu přiučit a využít tento čas; rozvoj osobnosti; naučím se něco nového popřípadě se zdokonalím; nechci promarnit čas, který tu trávím; angličtina, PC aktiv.; zdokonalování; udržování fyzické kondice; povinné; nechci zcela zakrnět; forma, kondice, mládí, zkušenost; chci se naučit něco nového, být lepším člověkem; rozvoj osobnosti, změna životního stylu, náprava být prospěšnější okolí; mám to stanovené v realizaci; důležité je mít pořad přehled; resocializace; chci pěstovat kytky; mentální zdatnost; celkově mi to prospívá“

** „odreagování a přijdu na jinačí myšlenky; zapracovat na sobě; chci dělat něco pro sebe; plnění programu zacházení; rád sportuji; seberealizace; udržovat se ve formě; jsou povinné; je tady neuvěřitelná nuda; seberealizace, potřeba sportovního vyžití; baví mě sport; udržení dobrého psychického i fyzického stavu; zdraví; pro zdraví a pocit že jsem na tom fyzicky dobře; udržení optimální fyzické i psychické kondice“

Graf č. 12

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Důvod využívání volnočasových aktivit se u většiny odsouzených shoduje. Zhruba 70 % dotázaných v obou věznicích uvedlo, že využívají nabídku z toho důvodu, že čas strávený za zdmi věznice pak rychleji ubíhá. K možnosti c), tedy jiné možnosti, většina uvádí důvod takový, že si chce udržet fyzickou kondici nebo se něčemu naučit, popřípadě se rozvíjet se jako osobnost.

Položka 12. Odkud se dozvídáte o aktuální nabídce volnočasových aktivit?

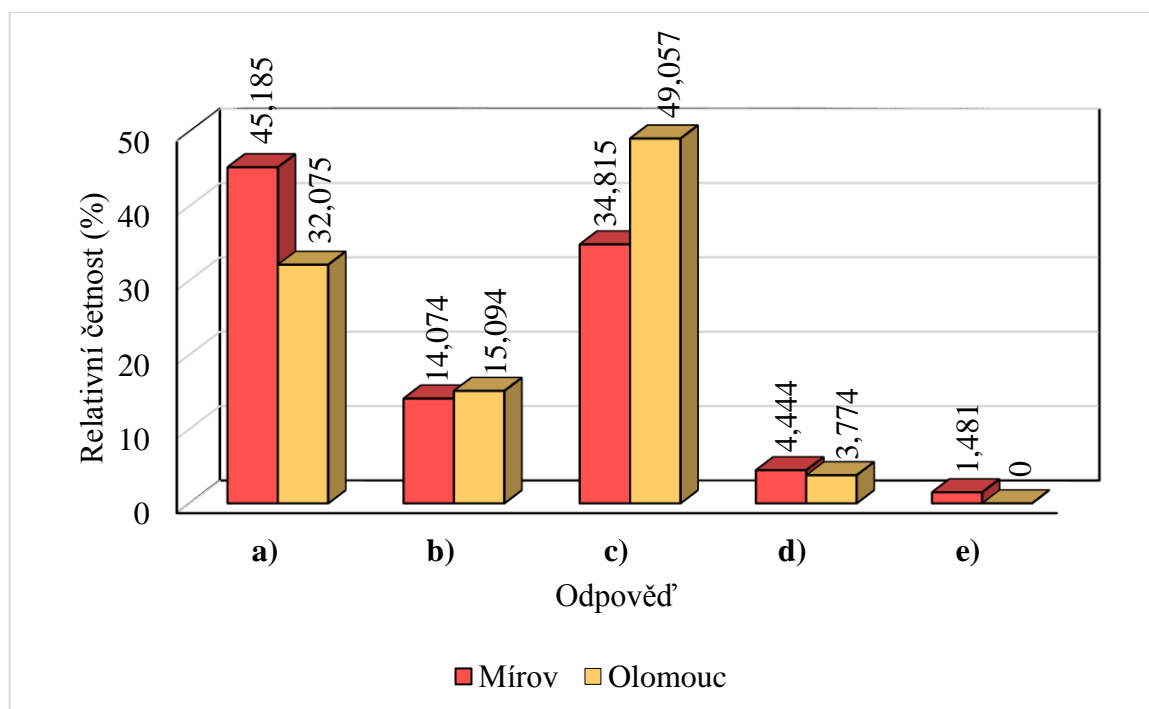
Tabulka č. 13

Odpověď		Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
		Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a)	od příslušníků věznice	61	45,185	17	32,075
b)	od spoluvězňů	19	14,074	8	15,094
c)	z nástěnky	47	34,815	26	49,057
d)	nedozvídám	6	4,444	2	3,774
e)	jiné	2*	1,481	0	0
Celkem		135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

* „vlastní informace; mám své zdroje“

Graf č. 13

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Odsouzení se o aktuální nabídce volnočasových aktivit dozvídají nejčastěji od příslušníků věznice (vychovatelů apod.), tomu je tak převážně ve Věznici Mírov, nebo z nástěnky, čemuž je tak hlavně ve Vazební věznici v Olomouci.

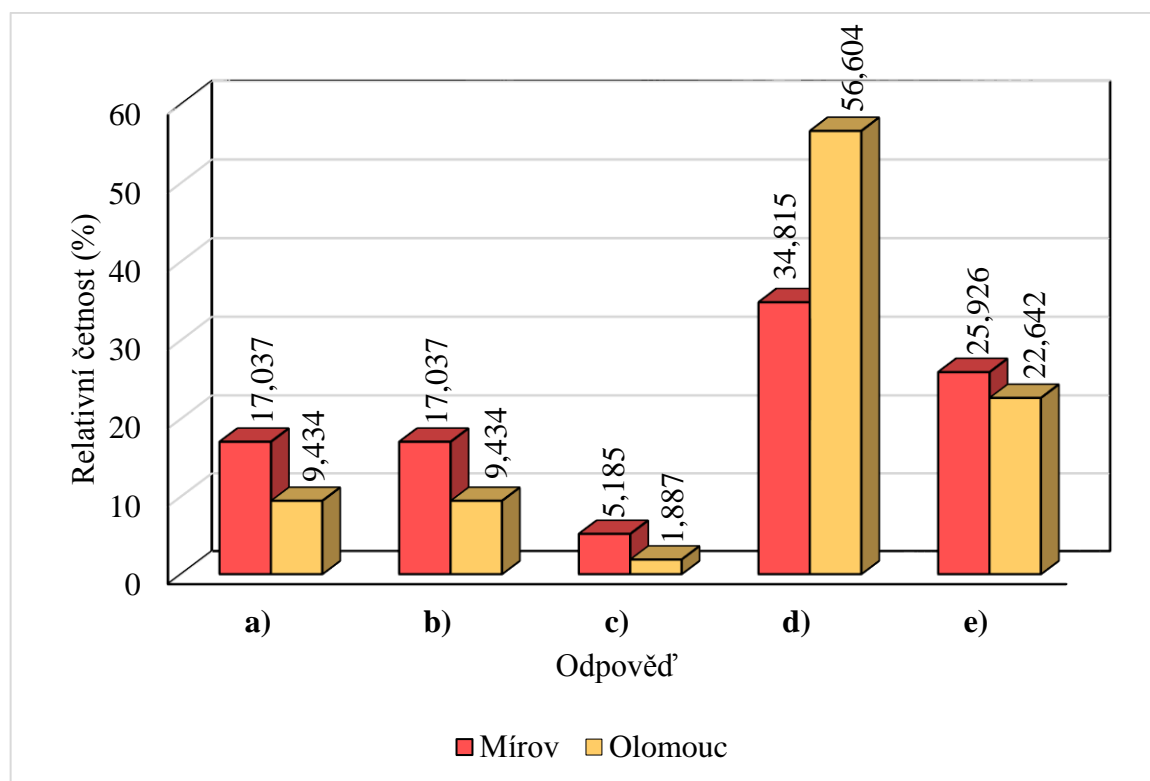
Položka 13. Volnočasové aktivity prožíváte spíše sám nebo je raději sdílíte s ostatními?

Tabulka č. 14

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) sám	23	17,037	5	9,434
b) spíše sám	23	17,037	5	9,434
c) nevím	7	5,185	1	1,887
d) spíše s ostatními	47	34,815	30	56,604
e) s ostatními	35	25,926	12	22,642
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 14

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Volnočasové aktivity tráví odsouzení ve většině případů s ostatními. Při porovnávání situace, ve které vězni tráví čas hlavně nebo spíše sami, převyšuje počet odsouzených ve Věznici Mírov, oproti Vazební věznici Olomouc, zhruba o 30 %.

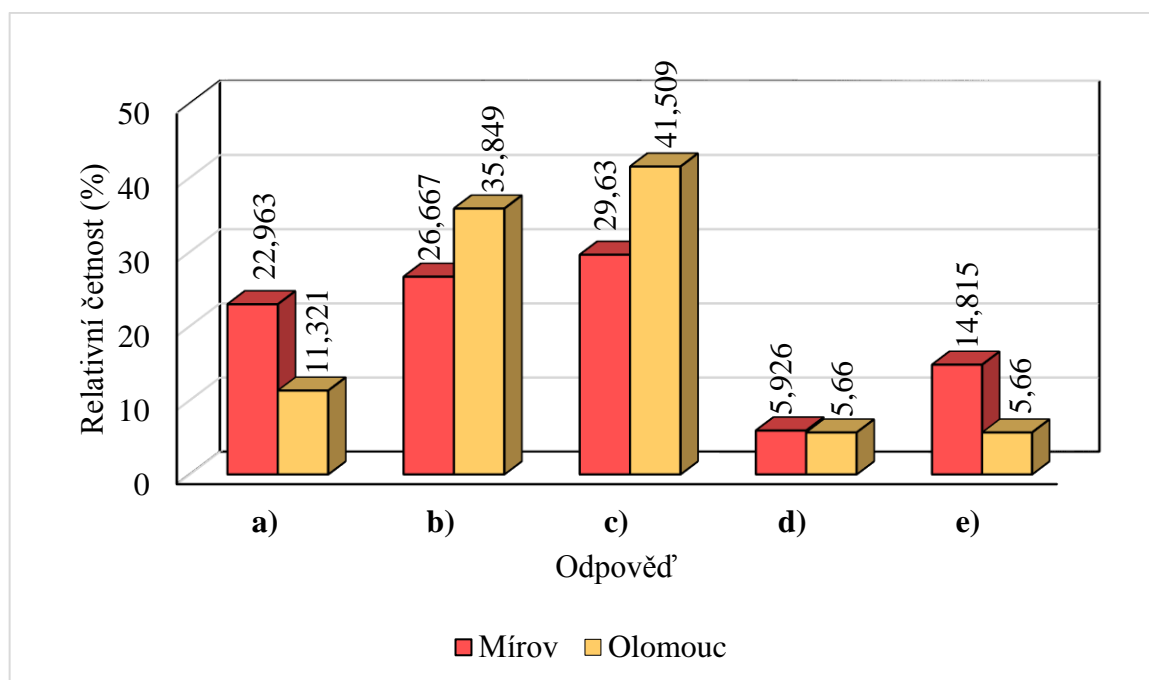
Položka 14. Kolik druhů volnočasových aktivit celkem využíváte?

Tabulka č. 15

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) 1	31	22,963	6	11,321
b) 2	36	26,667	19	35,849
c) 3	40	29,630	22	41,509
d) 4	8	5,926	3	5,660
e) 5 a více	20	14,815	3	5,660
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 15

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Odsouzení ve Vazební věznici Olomouc nejčastěji využívají dva (cca 35 %) nebo tři (cca 41 %) druhy aktivit. V případě Věznice Mírov jsou výsledky poněkud vyrovnanější, kdy možnosti a), b) i c) mají podobný procentuální počet respondentů. Nejvíce je ovšem zastoupena odpověď c), tedy tři druhy volnočasových aktivit, jak tomu je i ve vyhodnocení odpovědí z Vazební věznice Olomouc.

Položka 15. Jaké volnočasové aktivity využíváte nejvíce?

Tabulka č. 16

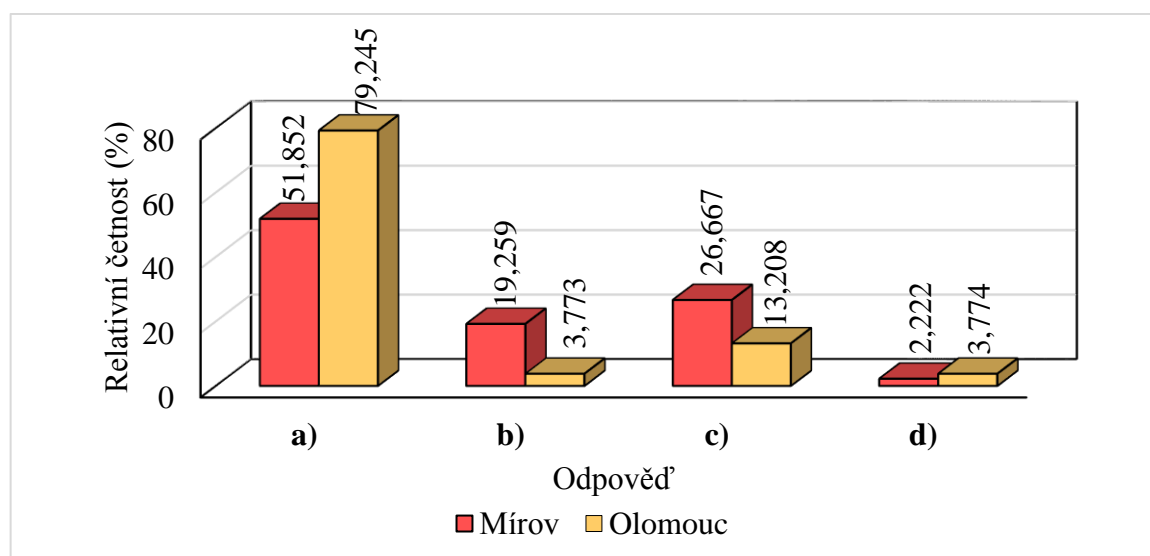
Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) sportovní	70	51,852	42	79,245
b) kulturní	26	19,259	2	3,773
c) naučné	36	26,667	7	13,208
d) jiné	3*	2,222	2**	3,774
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

* „vlastní (psaní); šachy; základy na PC“

** „angličtina; úklid“

Graf č. 16

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Převážná většina odsouzených využívá nejčastěji aktivity sportovní. Tak je tomu hlavně u Vazební věznice v Olomouci, kdy sportovní aktivity, jako nejvyužívanější volnočasovou aktivitu, označilo necelých 80 % odsouzených. U odsouzených z Věznice Mírov je tomu obdobně, avšak procenta odpovědí jsou nezanedbatelně rozdělena i k odpovědím, které označují aktivity kulturní a naučné.

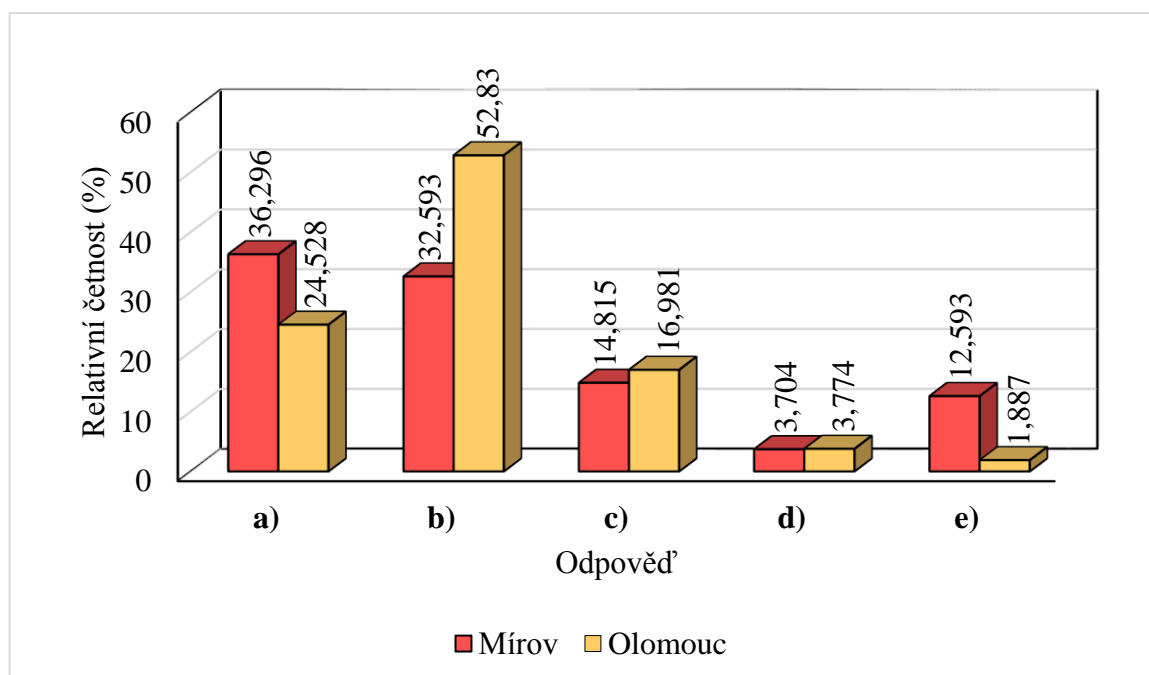
Položka 16. Kolik hodin týdně věnujete volnočasovým aktivitám?

Tabulka č. 17

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) 2 a méně	49	36,296	13	24,528
b) 3 – 5	44	32,593	28	52,830
c) 6 – 8	20	14,815	9	16,981
d) 9 – 11	5	3,704	2	3,774
e) 12 a více	17	12,593	1	1,887
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 17

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Nejvíce označovaná časová dotace, kterou odsouzení věnují volnočasovým aktivitám, v rámci plnění programu zacházení, činí v případě Vazební věznice Olomouc tři až pět hodin týdně. Tuto možnost zvolilo přes 50 % dotazovaných. Přes 30 % u odpovědi a) i u odpovědi b) zvolili odsouzení z Věznice Mírov. Jejich časový rozsah, věnovaný uvedeným aktivitám, jsou tedy buď dvě hodiny a méně nebo tři až pět hodin.

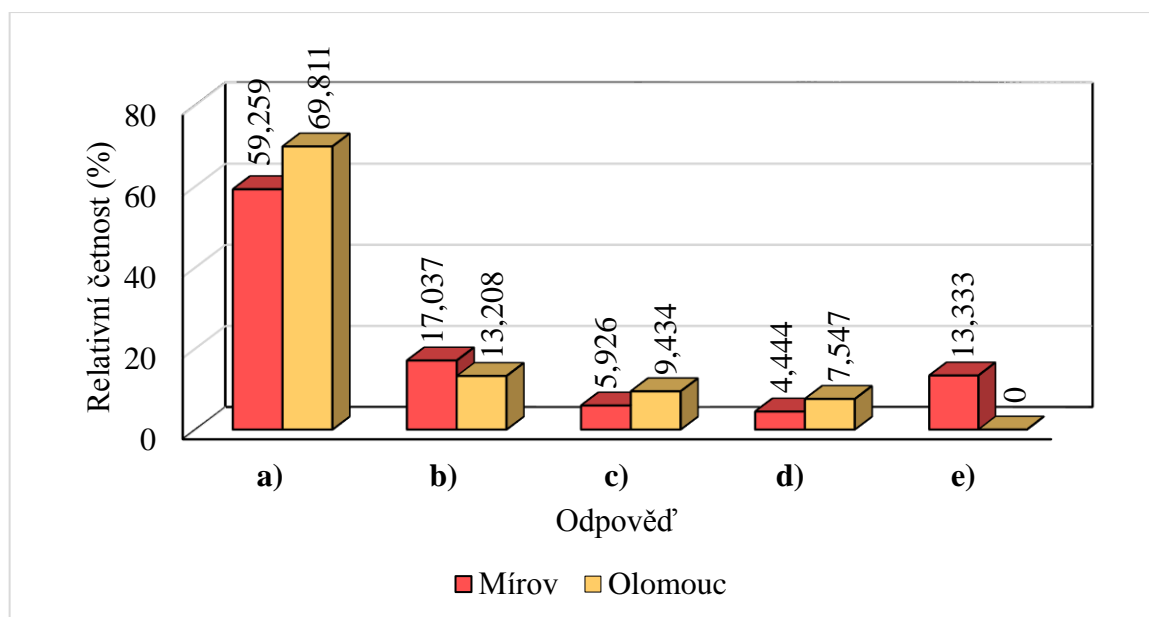
Položka 17. Jste spokojeni s vedoucími (vychovateli, speciálními pedagogy apod.), kteří řídí Vaše volnočasové aktivity?

Tabulka č. 18

Odpověď	Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a) ano	80	59,259	37	69,811
b) spíše ano	23	17,037	7	13,208
c) nevím	8	5,926	5	9,434
d) spíše ne	6	4,444	4	7,547
e) ne	18	13,333	0	0
Celkem	135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 18

Zdroj: výsledky vlastního šetření

V rámci problematiky spokojenosti s vedoucími, kteří dané aktivity řídí, bylo zjištěno, že v obou věznicích je odpověď kladného typu, tedy že odsouzený s vedoucími spokojen je. Za zmínku možná stojí skutečnost, že odpověď e), tedy že dotazovaný spokojen není, v případě Vazební věznice Olomouc, označil ani jeden respondent, naopak co se týče Věznice Mírov, uvedenou odpověď označilo 18 ze 135 respondentů, což je cca 13 %.

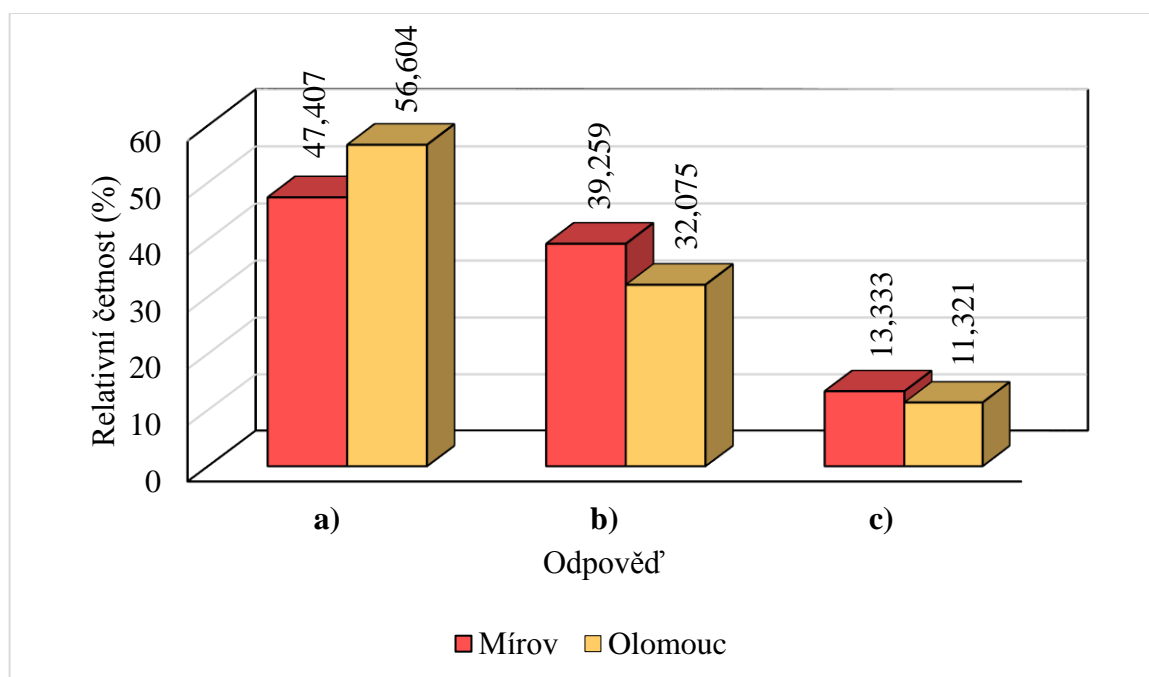
Položka 18. Jsou v rámci volnočasových aktivit, kterých se účastníte, pořádány soutěže, turnaje apod.?

Tabulka č. 19

Odpověď		Věznice Mírov		Vazební věznice Olomouc	
		Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
a)	ano	64	47,407	30	56,604
b)	ne	53	39,259	17	32,075
c)	nevím	18	13,333	6	11,321
Celkem		135	100	53	100

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Graf č. 19

Zdroj: výsledky vlastního šetření

Největší zastoupení u položky, zda jsou v rámci aktivit odsouzených pořádány i nějaké soutěže apod., měla odpověď a), tedy že ano, avšak nutno podotknout, že značné množství dotazovaných respondentů označilo odpověď b), tedy že nevědělo.

10 Shrnutí praktické části

Jak již bylo zmíněno v závěru shrnutí teoretické části, praktická část je zaměřena především na výzkumné šetření. Nejprve však bylo třeba charakterizovat jednotlivé věznice, proto jsou na úvod zařazeny kapitoly Věznice Mírov a Vazební věznice Olomouc. Jsou v nich uvedeny, mimo charakteristiku a historický vývoj věznic, také aktuální nabídky volnočasových aktivit v rámci programu zacházení. Příklad konkrétního programu zacházení je pak přiložen v přílohách, na konci práce.

Velmi důležitou pasáží je část, týkající se samotného výzkumu. Výzkum má kvantitativní charakter a byl proveden prostřednictvím dotazníkového šetření. Jak už bylo zmíněno, jedná se o šetření ve Věznici Mírov a ve Vazební věznici v Olomouci. Z důvodu, aby bylo možno získané výsledky porovnávat v rámci věznic, byl výzkumný vzorek specifikován na vězně, kteří byli k 20. 2. 2018 ve výkonu trestu odnětí svobody ve výše uvedených věznicích. Šetření tedy nezahrnuje vězně ve výkonu vazby apod. Předmětem šetření, ve Vazební věznici Olomouc, byl celý základní soubor a v případě Věznice Mírov se jednalo, z důvodu velkého počtu odsouzených, o záměrný anketní výběr. Dotazníky byly předány příslušným osobám, kteří mají přístup do věznice, a prostřednictvím nich probíhal výzkum dále. Při počtu 63 dotazníků, které byly distribuovány do Vazební věznice v Olomouci, a 200 dotazníků, které byly distribuovány do Věznice Mírov, činila návratnost z Olomouce 93, 651 % a z Věznice Mírov 76 %. Dotazníky pak byly vyhodnocovány čárkovací metodou a výsledky zaznamenány do tabulek a grafů. Průměrný věk dotazovaných z obou věznic činil 38 let. Nejpočetnější skupinu respondentů z Věznice Mírov činili odsouzení ve věku 30 – 39 let, kdy průměrný věk činil 39 let, a z Vazební věznice Olomouc ve věku 40 – 49 let, přičemž průměrný věk byl vypočítán na 37 let. Z povahy věznic i ze samotného šetření dále vyplývá, že ve věznici Mírov si trest odpykávají odsouzení, jimž byl trest odnětí svobody stanoven na déle než 11 let a ve výkonu jsou zatím 3 až 5 let. V případě Vazební věznice v Olomouci je průměrný trest odnětí svobody stanoven na 1 až 2 roky, přičemž si průměrně stejnou délku odsouzený již odseděl. Položka, která měla za úkol zachytit vězněné osoby, jimž byl trest stanoven na doživotí, ukazuje, že daného šetření se mnoho takových nezúčastnilo a tato otázka byla zařazena pouze z důvodu prošetření ve Věznici Mírov, neboť ve Vazební věznici v Olomouci doživotní vězni umístění nejsou. Při výsledku 2 doživotních vězňů z Věznice Mírov, kteří se výzkumu zúčastnili, se však neukázala žádná výrazná odlišnost oproti výsledkům od ostatní respondentů. V situaci, zda si odsouzený umí představit život ve vězení bez možnosti využívání volnočasových aktivit, zodpověděla většina

respondentů z obou věznic, že ne. Dotazovanými byli většinou jedinci, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé a většinou jsou s nabídkou volnočasových aktivit spokojeni. Při zjišťování, zda nějaké aktivity jedincům v nabídce chybí, byly výsledky vcelku vyrovnané a odsouzení uvedly mnoho aktivit, které by v nabídce uvítali. Nejčastěji se jednalo práci s počítačem, hru na hudební nástroje nebo také různé druhy sportů, například baseball, tenis atd. Do položky číslo 9 byla zakomponována podmínka taková, která, v případě záporné odpovědi, odkazovala na to, aby respondent ve vyplňování dále nepokračoval. Jednalo se o zjištění, zda odsouzený využívá nabídky volnočasových aktivit dobrovolně. V případě záporné odpovědi by bylo další šetření bezpředmětné. Přesto však zhruba 70 % dotazovaných v každé věznici zodpovědělo kladně. Mimo jiné, z šetření vyplynulo také to, že jedinci ve věznicích obvykle nepokračují v činnostech, které si osvojili na svobodě, nebo pokračují, ale pouze částečně. Nejčastějším důvodem využívání volnočasových aktivit v rámci programu zacházení je skutečnost, že čas ve věznici následně rychleji ubíhá, ale také skutečnost, že aktivity slouží k udržování kondice a odreagování, popřípadě se jedinec snaží využít čas k rozvíjení sebe samého. Většinu aktivit odsouzení sdílí, spíše nebo zcela, s ostatními, a o aktuální nabídce daných aktivit se dozívají od příslušníků věznice (častější odpověď v případě Věznice Mírov) nebo z nástěnky (častější odpověď v případě Vazební věznice v Olomouci). Co se týče množství, respondenti nejvíce využívají v rámci svého programu zacházení dvě až tři aktivity. Je tomu tak v časovém rozmezí dvou a méně hodin týdně ve Věznici Mírov, a tří až pěti hodin týdně ve Vazební věznici Olomouc. Obě dvě věznice se vyznačují, mimo jiné, tím, že se v nich odsouzení nejraději věnují sportovním aktivitám, a jsou, ve většině případech, spokojeni s vedoucími aktivit. V poslední řadě je vyhodnocena položka, jejímž smyslem je zjistit, zda v rámci volnočasových aktivit pořádají věznice turnaje apod. Většinou tomu tak sice je, nutno však podotknout, že nemalá část dotazovaných na položku odpověděla i záporně.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce, který byl stanoven v úvodu práce, bylo analyzování nabídky volnočasových aktivit v rámci programu zacházení ve Věznici Mírov vs. ve Vazební věznici v Olomouci. Výzkumný vzorek byl, z důvodu následného porovnávání výsledků šetření, specifikován pouze na odsouzené ve výkonu trestu odnětí svobody.

Teoretická část stručně informuje o historii trestání, čímž pomáhá čtenáři snadněji se orientovat v následujícím textu. Stejně tomu je v případě charakteristiky personálu věznic, výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a také v kapitole, která je věnována volnočasovým aktivitám obecně. Program zacházení, který je jádrem celé práce a vycházíme z něj i v části praktické, je podrobně rozpracován v samostatné kapitole. Na již zmíněnou praktickou část práce je pozvolna navázáno specifikací vybraných věznic, přičemž nechybí ani výčet aktivit, které jsou nabízeny odsouzeným v rámci programu zacházení aktuálně. Výzkumné šetření objasňuje cíle dílčí, jejichž snahou bylo zjistit, jaké aktivity odsouzení využívají nejvíce, kolik času aktivitám věnují, popřípadě jaké důvody je právě k danému výběru vedou. Dotazovaným respondentům bylo umožněno vyjádření vlastního názoru v případě aktivit, které jim v aktuální nabídce aktivit chybí. Odsouzení této možnosti v některých případech využili a navrhovali nejčastěji práci s počítačem, více sportovního vyžití nebo také kvalitnější výuku cizích jazyků.

Z výsledků šetření ve Věznici Mírov vyplývá, že se odsouzení, v rámci programu zacházení, věnují zhruba třem aktivitám, kdy časová dotace odpovídá dvou hodinám a méně za týden. Nejvíce využívané činnosti jsou sportovního charakteru, čemuž je tak i v případě dotazovaných respondentů z Vazební věznice Olomouc. V případě obou dvou věznic také odsouzení uvádějí, že si tím zlepšují fyzickou kondici a přijdou na jiné myšlenky. Čas, který aktivitám věnují dotazovaní respondenti ve výkonu trestu ve Vazební věznici v Olomouci, se pohybuje kolem tří až pěti hodin týdně, a počet aktivit, které průměrně obsahuje jejich program zacházení, činí tři.

Seznam použitých zdrojů

1. FOLDOVÁ, L. *Volnočasové aktivity obviněných a odsouzených ve Věznici Plzeň*. České Budějovice 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra psychologie. Vedoucí práce J. Hála.
2. HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*. 2. přepracované vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 9788072904716.
3. HENDRYCH, Igor. *Vybrané kapitoly z penologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2010. ISBN 9788072485741.
4. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024753263.
5. JANIŠ, Kamil. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009. ISBN 9788072485307.
6. KALVODOVÁ, Věra. *Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788073577063.
7. KNOTOVÁ, Dana. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido, 2011. ISBN 9788073152239.
8. KOHOUT, P. *Možnosti využívání volného času odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody*. České Budějovice 2015. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra Psychologie. Vedoucí práce Mgr. Et Mgr. K. Diallo.

9. MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003. ISBN 8073230623.
10. POPELKA, Jiří. *Penologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 9788024429328.
11. RASZKOVÁ, Tereza a Stanislava HOFERKOVÁ. *Kapitoly z penologie I*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 9788074352645.
12. RASZKOVÁ, Tereza a Stanislava HOFERKOVÁ. *Kapitoly z penologie II*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 9788074353789.
13. SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007 a. ISBN 9788073722876.
14. SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie I. díl*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007 b. ISBN 9788073722036.
15. SOCHŮREK, Jan. *Kapitoly z penologie II. díl*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007 c. ISBN 9788073722043.
16. ŠEDIVÝ, Zdeněk F. a František ŠEDIVÝ. *Bory – Mírov*. 2. vyd. Praha: Eva, 2010. ISBN 9788090431355.
17. KŘUPKA Václav, TRUNDA Zdenek, WILHELM Marek. *Hrad Mírov od založení po současnost*. Mohelnice: Tiskárna Křupka Mohelnice, 2008.
18. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává *řád výkonu trestu odnětí svobody*, v platném znění.
19. Webový portál Vězeňské služby České republiky, *Věznice Mírov, Základní informace*, [online], cit. dne 15. 3. 2018, dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-mirov/onas/zakladni-informace/>.

20. Webový portál Vězeňské služby České republiky, *Věznice Mírov, Fotografie z věznice*, [online], cit. dne 15. 3. 2018, dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-mirov/>.
21. Webový portál Vězeňské služby České republiky, *Vazební věznice Olomouc, Fotografie z věznice*, [online], cit. dne 15. 3. 2018, dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-olomouc/>.
22. Webový portál Vězeňské služby České republiky, *Vazební věznice Olomouc, Základní informace*, [online], cit. dne 15. 3. 2018, dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-olomouc/o-nas/zakladni-informace/>.
23. Zákon č. 169/1999 Sb., *o výkonu trestu odnětí svobody*, v platném znění.
24. Zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním*, v platném znění.

Anotace

Jméno a příjmení:	Pavla Petříková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	JUDr. Zdenka Nováková, Ph. D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Volnočasové aktivity odsouzených v rámci programu zacházení ve Věznici Mírov vs. ve Vazební věznici Olomouc
Název v angličtině:	Free time activities of convicted in treatment program in the Prison Mírov vs. the Remand prison Olomouc
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá programy zacházení a s nimi spojenými volnočasovými aktivitami ve Věznici Mírov a ve Vazební věznici Olomouc. V úvodu teoretické části je stručně popsána historie vězeňství. Dále následuje obecná charakteristika volnočasových aktivit, programů zacházení a personálního obsazení ve věznicích.</p> <p>Praktická část je zaměřena na charakteristiku vybraných věznic, na specifikaci výzkumného vzorku, kterými jsou odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody, a na vyhodnocování dotazníkového šetření, které v rámci věznic proběhlo.</p>
Klíčová slova:	vězeňství, volnočasové aktivity, program zacházení, výkon trestu odnětí svobody, výkon vazby, Věznice Mírov, Vazební věznice Olomouc
Anotace v angličtině:	The bachelor's degree deals with treatment programs and free time activities, which are associated with them, in the Prison Mírov and the Remand prison Olomouc. The history of the prison system is described in the beginning. The following is a general description of free time activities, treatment programs and staffing in a prisons. The practical part is focused on the characteristic of selected prisons, specifications of the research sample which are convicted

	persons in the execution of imprisonment. The practical part is focused on evaluation of questionnaire survey, which took place in mentioned prisons, too.
Klíčová slova v angličtině:	penitentiary, free time activities, treatment program, imprisonment, custody, Prison Mírov, Remand prison Olomouc
Přílohy vázané v práci:	CD
Rozsah práce:	60 stran
Jazyk práce:	čeština

Seznam příloh

- I. Vzorový program zacházení
- II. Vzor dotazníku
- III. Fotografie

Program speciálního zacházení ve VTOS výchozí

Kód vězně: **XXX**Příjmení: **XXX**Jméno: **XXX**

	Cíle programu	<p>Pracovní zařazení v rámci věznice. V případě nezařazení - brigádnické a úklidové činnosti v oddílu.</p> <p>Aktivní trávení volného času formou nabízených aktivit v rámci daného oddílu. Účastí v těchto aktivitách rozvíjet své schopnosti a dovednosti, zvyšovat úroveň svých vědomostí.</p> <p>Dodržování a respektování vězeňské legislativy (ZVTOS, ŘVTOS, VŘV, interní nařízení, aj.).</p> <p>Odpovědným přístupem k plnění všech povinností ve VTOS posilovat volní vlastnosti, zejména sebekázeň, zodpovědnost a právní vědomí a vytvářet si tak respekt ke společenským normám a zákonům.</p> <p>Vytvářet si podmínky pro přeřazení do I. PSVD a s tím související možnost přeřazení soudem do mírnějšího typu věznice (typ ostraha).</p> <p>Udržování a upevňování extramurálních vazeb a vztahů (např. korespondence, návštěvy, balíky).</p>
	Pracovní aktivity práce ve prospěch věznice	<p>Dobrovolnou brigádnickou činností se podílet na udržování pořádku ve společných prostorech věznice.</p>
	Vzdělávací aktivity Studuje ŠVS: ne Počet hodin studia na ŠVS: 0,00	<p>Dokumentární kroužek. Angličtina.</p>
	Speciálně výchovné aktivity	<p>Individuální psychologické poradenství. Výkon trestu - nezanedbatelná část života odsouzeného.</p>
	Zájmové aktivity	<p>Stolní tenis.</p>
	Oblast utváření vnějších vztahů	<p>Udržování vztahů s rodiči, manželkou, sourozenci + zbytek rodiny.</p>

Přiřazené aktivity

Kód aktivity	Typ aktivity	Název aktivity
	speciálně výchovné	Individuální psychologické poradenství
	speciálně výchovné	Výkon trestu – nezanedbatelná část života odsouzeného
	vzdělávací	Dokumentární kroužek
	vzdělávací	Angličtina
	zájmové	Stolní tenis

Tento program zacházení jsem si zvolil a zavazuji se jej plnit datum podpis odsouzeného
datum podpis speciálního pedagoga
datum Schvaluji: podpis ŘV /I. ZŘV

Dobrý den,

Jsem studentkou 3. ročníku Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, obor Pedagogika – veřejná správa. Zpracovávám bakalářskou práci na téma Volnočasové aktivity odsouzených, v rámci programu zacházení, ve Věznici Mírov vs. ve Vazební věznici Olomouc.

Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku, který bude sloužit pouze pro účely bakalářské práce. Dotazník je zcela **anonymní** a se týká volnočasových aktivit, které provozujete v rámci Vašeho programu zacházení, nikoli například v době pracovní. Označte, prosím, vždy jen jednu odpověď.

Mockrát Vám děkuji.

- 1) Kolik je Vám let?
- 2) Jaká je celková délka výkonu trestu, která Vám byla stanovena?
 - a) méně než 6 měsíců
 - b) 6 měsíců – 1 rok
 - c) více než 1 rok – 2 roky
 - d) 3 – 5 let
 - e) 6 – 8 let
 - f) 9 – 11 let
 - g) více než 11 let
- 3) Jak dlouho jste již ve výkonu trestu?
 - a) méně než 6 měsíců
 - b) 6 měsíců – 1 rok
 - c) více než 1 rok – 2 roky
 - d) 3 – 5 let
 - e) 6 – 8 let
 - f) 9 – 11 let
 - g) více než 11 let
- 4) Je výše Vašeho trestu stanovena na doživotí?
 - a) ano
 - b) ne
- 5) Umíte si představit život ve vězení bez možnosti využívání volnočasových aktivit?
 - a) ano
 - b) spíše ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) ne
- 6) Po kolikáté jste ve výkonu trestu?
 - a) poprvé
 - b) podruhé
 - c) potřetí
 - d) počtvrté
 - e) více než počtvrté

- 7) Jste spokojeni s nabídkou volnočasových aktivit?
- a) ano
 - b) spíše ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) ne
- 8) Jsou nějaké aktivity, které Vám v nabídce chybí? Pokud ano, jaké?
- a) ne
 - b) ano:
- 9) Využíváte nabídky volnočasových aktivity z vlastního přesvědčení? (**Pokud ne, dále prosím ve vyplňování dotazníku nepokračujte.**)
- a) ano
 - b) spíše ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) ne
- 10) Vykonáváte ve vězení stejné volnočasové aktivity, které jste vykonával před nástupem do výkonu trestu?
- a) ano
 - b) ne
 - c) částečně
- 11) Z jakého důvodu využíváte volnočasové aktivity?
- a) čas rychleji ubíhá
 - b) očekávání odměny
 - c) jiné:
- 12) Odkud se dozvídáte o aktuální nabídce volnočasových aktivit?
- a) od příslušníků věznice
 - b) od spoluvězňů
 - c) z nástěnky
 - d) nedozvídám
 - e) jiné:
- 13) Volnočasové aktivity prožíváte spíše sám nebo je raději sdílíte s ostatními?
- a) sám
 - b) spíše sám
 - c) nevím
 - d) spíše s ostatními
 - e) s ostatními

- 14) Kolik druhů volnočasových aktivit celkem využíváte?
- a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 - e) 5 a více
- 15) Jaké volnočasové aktivity využíváte nejvíce?
- a) sportovní
 - b) kulturní
 - c) naučné
 - d) jiné:
- 16) Kolik hodin týdně věnujete volnočasovým aktivitám?
- a) 2 a méně
 - b) 3 – 5
 - c) 6 – 8
 - d) 9 – 11
 - e) 12 a více
- 17) Jste spokojeni s vedoucími (vychovateli, speciálními pedagogy apod.), kteří řídí Vaše volnočasové aktivity?
- a) ano
 - b) spíše ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) ne
- 18) Jsou v rámci volnočasových aktivit, kterých se účastníte, pořádány soutěže, turnaje apod.?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím

Věznice Mírov

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-mirov/>

Vazební věznice Olomouc

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-olomouc/>